

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Trăiască a 16-a aniversare a Republicii Populare Române

LA MULȚI ANI!

16 ani
de
avânt economic
de Ion Păcuraru
(pag. 3)

Trei scriitori
sovietici
despre România
(pag. 5)

Ce vom vedea
pe ecrane
în 1964?
de V. Răchită
(pag. 9)

ANUL XIX

52

(1980)

27 decembrie 1963

12 pagini, 1 leu

memento

10000000
de brazi

În prag de Anul Nou copiii se pregătesc să-l întâmpine pe Moș Gerilă. Cu câtă emoție și nerăbdare așteaptă cei mici pe moșul cu desaga plină! Dar câtă bătaie de cap dă el celor mari! În fiecare an, cu mult înainte de revelion, Colectivul Direcției generale a gospodăriei forestiere din R.S.F.S.R. e copleșit de treburi. Nu e ușor să asiguri 10 000 000 de brazi, de toate mărimile, începând cu pitici de un metru și terminând cu uriașii de zece metri! Și, bineînțeles, fără a despăduri suprafețe întinse. Cei mai mulți brazi, livrați piețelor, se obțin în urma operației de plantare a pădurilor. Alții provin de pe plantațiile sădite, an de an, special în acest scop. Anul acesta, spre exemplu, orașele și satele Federației Ruse primesc brazi de pe plantațiile înființate acum 7-8 ani.

Dar oaspeții coniferi din pădurile regiunilor Moscova, Vladimir, Briansk, Ivanovo, Kalinin, Kaluga și Smolensk poposesc nu numai în casele cu copii. Călătorind în cala motonavei „Estonia” ei au ajuns pe meleagurile îndepărtate ale Arcticii și Antarcticii, unde cercetătorii științifici îi așteaptă și ei cu multă nerăbdare. N-au fost niște cercetători de pe stațiunile în derivă. Un avion special din aviația polară le-a făcut plăcută surpriză de a le aduce, din patrie, daruri de Anul Nou și, bineînțeles, brazi. Pilotul susține că în acele elipe comportarea destinatarilor, n-a fost la înălțimea unor oameni de știință respectabili...

d. c.

popindăul și medicina

Dersu Uzala, vinătorul nanaez adesea întâlnit în cărțile lui M. K. Arseniev, nu pleca niciodată la un drum mai lung fără să ia cu sine faimoasa untură de urs. Dersu topea slămina într-un fel de tavă confecționată din coajă de mesteacăn, ținută foarte sus deasupra focului. El nu știa firește, că grăsimile de urs și-ar pierde din numeroasele-i vitamine dacă ar fi topită la o temperatură prea ridicată, dar instinctul îi dicta, se vede, că tocmai așa trebuie preparată.

Un bun înlocuitor al prețioasei unturi de urs este grăsimile obținută de la un alt animal. Este vorba de un dăunător foarte la com, rozătorul de stepă cu numele de popindău. Ca să ne dăm seama de lăcomia acestui „pitic” cu coadă stufoasă e de ajuns să cunoaștem că un singur „exemplar” consumă într-o zi 230 de grame de nutreț verde sau 50 de grame de boabe. 30 de popindăi distrug cu ușurință în 40 de zile un hectar de grâu.

Vara, când nutrețul se găsește din abundență, popindăul își creează un strat gros de slănină. O dată cu sosirea frigului începe pentru el perioada de hibernare. Anotimpul cel mai potrivit pentru vînarea popindăului este toamna când rezervele lui de grăsime ating 35 la sută din greutatea corpului.

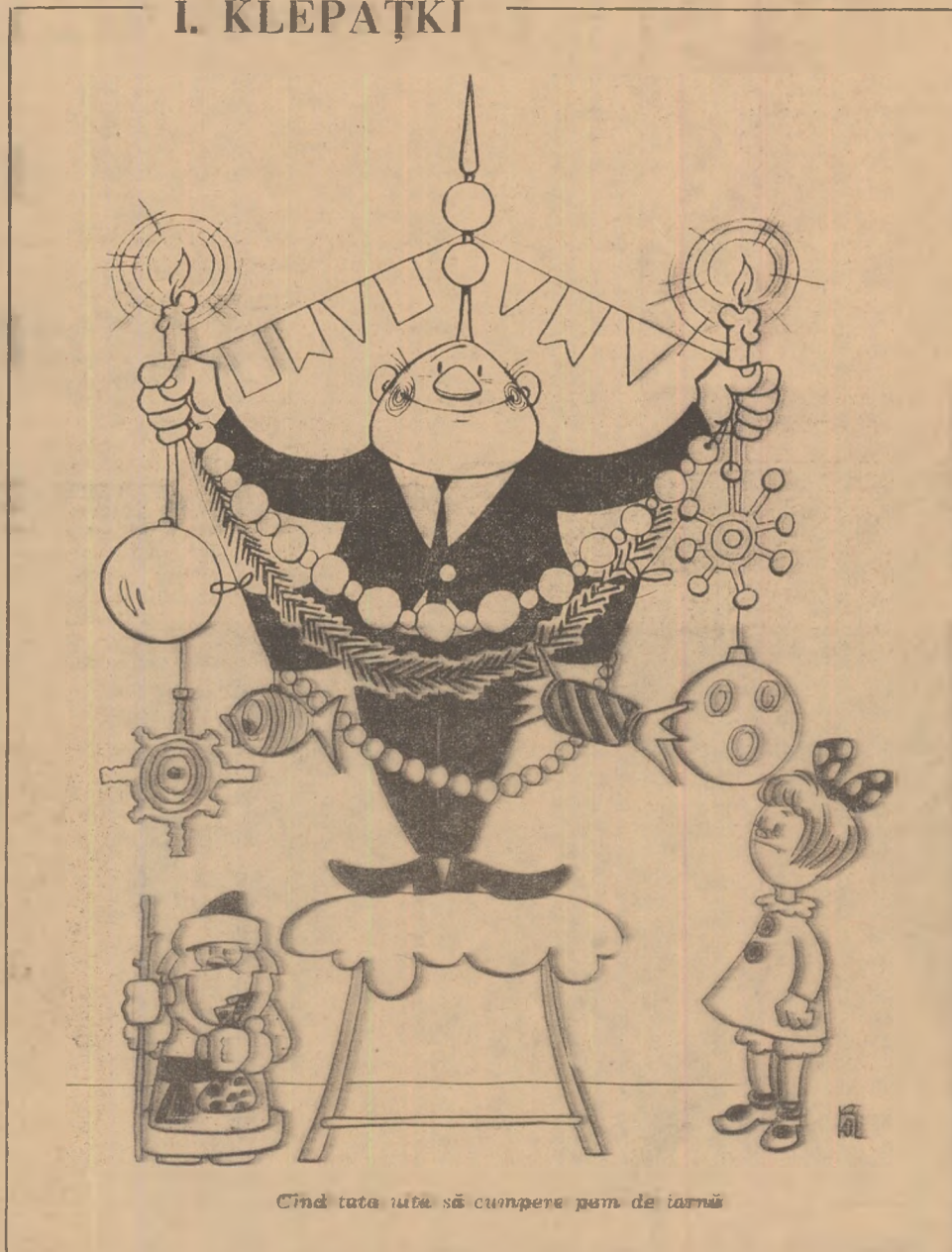
Pentru a păstra prețioasele calități ale unturii de popindău aceasta se topește la foc încet, după procedeul lui Dersu Uzala. Medicina populară o folosește de multă vreme în tratamentul brucelozii, tuberculozei precum și pentru fortificarea organismului. În clinicile sovietice untura de popindău se folosește cu succes la vindecarea rănilor și arsurilor.

v. d.

uzina copiilor

Moscova, sfârșit de decembrie 1963. Sînt zile care, prin atmosfera lor, sugerează de pe acum sărbătorile eveniment al trecerii de la anul vechi la cel nou. Dar, în afara tradiționalilor pomi de iarnă care circulă pe străzi cu nenumărate destinații, în afara vitrinelor feeric luminate pline de cele mai ingenioase jucării și a lui Moș Gerilă multiplicat în zeci de exemplare, ce mai intenționează să ofere Moscova micilor ei cetățeni pentru noul an?

I. KLEPAŢKI

Cînd tata tui să cumpere păm de iarnă

Iată un proiect ce urmează să prindă viață nu mai tîrziu de mijlocul anului 1964. În raionul Moskvoreckă urmează să fie construită o adevărată uzină profilată pe fabricarea de mici motoare electrice, elemente de tranzistori, rochițe pentru păpuși și multe alte jucării.

Pînă aici nimic deosebit. Asemenea uzine există cu sutele nu numai în Uniunea Sovietică, ci și în multe alte țări ale lumii. Ceea ce e însă, interesant, am putea spune chiar original, vine abia acum. Personalul care va deservi uzina va fi alcătuit nu din muncitori și tehnicieni de specialitate, ci din... copii!

Într-adevăr, datorită acestei inițiative, micuții susamintitului cartier vor avea posibilitatea nu numai să cumpere jucării, ci să și le fabrice, pentru ei sau prietenii lor și încă după proiecte proprii. În uzină vor fi admisi să lucreze copii începînd de la vîrsta de 12 ani, de două ori pe săptămînă, cîte trei ore și jumătate, în grupuri de cîte 500. Bineînțeles, uzina își va avea planul propriu de producție, directorul ei, șefii de atelier și muncitorii, toți recrutați dintre copii, iar procesul de fabricație se va desfășura întocmai ca într-o fabrică deservită de adulți. Adulții care, desigur, nu vor lipsi nici ei de data aceasta în calitate de... adjuncți, pentru a îndruma munca micilor tehnicieni.

Începînd încă cu anul ce vine, originala uzină va fabrica zeci și sute de noi de jucării.

s. c.

muntele- frigider

Caucazul de nord... Din lanțul muntos, în apropiere de localitatea Kolarzavodsk se desprinde, semeț, muntele Razvalkă. La prima vedere pare un munte ca toți munții, și totuși el se deosebește fundamental de semenii lui. Într-adevăr, Razvalka își are cîndănișii proprii, cu care alți munți nu se pot lăuda. Dar să vedem despre ce e vorba.

Deși situat la numai trei kilometri de vestita stațiune bulgară amintită mai sus, unde apele termale abundă, peștele piscului sînt acoperite de plăci de gheață chiar și în plină vară! Solul e rece, poleiul scintilează pe crestele stîncilor iar streșinile acestora, ca de altfel și grohotișul care abundă pe coastele lui sînt împodobite cu strălucitoare stalactite de gheață. Datorită inexplicabilelor lui podoabe muntele pare atât de impunător, încît localnicii îi mai păstrează pînă în zilele noastre vechea denumire: „Leul adormit”.

Zona aceasta de îngheaț veșnic a suscitat și continuă să suscite cele mai diferite ipoteze și discuții. Se pare însă, că în ultimul timp savanții sovietici au reușit să lămurească cît de mult fenomen. Și iată care este și explicația enigmei.

Sub Razvalka s-a acumulat de-a lungul timpului o cantitate uriașă de gaz carbonic, deosebit de abundent în subsolul acestei regiuni caucaziene, în care geologii au stabilit că odinioară a existat o intensă activitate vulcanică. Supus la presiunea extrem de puternică a scoarței, gazul încearcă să scape la suprafață și, astfel, se întîlcăie în fisurile stîncilor. Așezat la largul lui, gazul carbonic își coboară brusc presiunea, pierzînd căldura și răcind mediul înconjurător.

De fapt, afirmă savanții sovietici, fenomenul, deși rar sau poate chiar unic, nu are nimic bizar în el. Procesul descris mai sus se bazează pe același principiu folosit de constructorii de frigider. Cu alte cuvinte, „Leul adormit” i s-ar putea aplica, fără a greși cu ceva, denumirea de frigider natural!

a. b.

timpul liber

Aschetele sociale, sesizate ca un mijloc practic și eficient de susținere a progreselor pe care le realizează societatea socialistă în domeniul omului nou, anul care va trebui să trăiască în comunism, se bucură de o mare popularitate în U.R.S.S. Și într-adevăr, ele pun adesea în lumină realități care altminteri ar fi destul de greu de constatat, deși sînt cit se poate de semnificative.

Din ziarul „Pravda Vostoka” am aflat astfel zilele trecute despre o anchetă organizată de studenții catedrei de filozofie a Institutului de economie națională din Tașkent. Acești studenți au pus unui număr de circa 300 de muncitori din cîteva întreprinderi ale orașului întrebarea: „Cum vă petreceți timpul liber?”. Răspunsul este edificator nu numai pentru preocupările celor chestionați, ci pentru oamenii muncii sovietici în genere.

Pe primul loc al îndeletnicirilor din timpul liber s-a situat lectura, înaintea sportului. Acestuia îi urmează muzica, tehnica și dansul. Mulți dintre cei întrebați au arătat de asemeni că își consacră o bună parte din timpul liber educării copiilor sau își continuă studiile.

Ancheta a relevat amploarea pe care a

luat-o activitatea artistică de amatori. Mai bine de 20 la sută din cei chestionați au relatat că fac parte din cercuri dramatice, muzicale, coregrafice etc. Mulți sînt membri ai unor filarmonici sau ai unor ansambluri de teatru popular.

Dar ni se pare că nu-i lipsit de interes nici mobilul care i-a determinat pe studenții din Tașkent să întreprindă ancheta. Folosirea timpului liber este considerată de ei ca o componentă a unei probleme mai largi și anume: educarea în spiritul moralei comuniste. Căci, așa cum au declarat studenții unui ziarist: „În vremea noastră orice om trebuie să învețe să pătrundă cu tot mai multă cutezanță în lumea frumoasă, să știe să deosebească frumosul de urit, ceea ce este nobil de trivial și vulgar”.

o. g.

surprize subterane

Arheologii și geologii sovietici au avut parte, în ultima vreme, de cîteva surprize plăcute. Astfel, pe litoralul mării Ohotsk, a fost descoperit scheletul unui animal marin, în lungime de doi metri. La Institutul de paleontologie al Academiei de Științe a U.R.S.S. se presupune că este vorba de un mamifer a cărui „vîrstă” se ridică la respectabila cifră de 30 de milioane de ani.

La combinatul petrochimic din Razdol a fost găsit un colț de mamut, lung de doi metri și avînd un diametru maxim de 24 centimetri. El a fost depus la secția de faună a Muzeului din Lvov.

În sfîrșit, la Novgorod, membrii expediției Institutului de arheologie al Academiei de Științe a U.R.S.S. au descoperit nu mai puțin de 420 de texte scrise pe scoarță de mesteacăn. Printre ele există și un adevărat „carnet de notițe” alcătuit din acest material și datînd din secolul al XII-lea. În clipa de față se lucrează de zor pentru descifrarea textelor de pe această originală agendă.

g. d.

turneu gassman

Între 15 și 25 decembrie, populorul actor italian Vittorio Gassman a făcut un scurt turneu la Moscova și Leningrad. În capitala Uniunii Sovietice Gassman a dat două recitaluri la Casa cinematografică, cu care prilej a prezentat cîteva fragmente de piese și poezii din repertoriul clasic italian. De asemenea, în timpul cît s-a aflat acolo, la Moscova, a fost prezentat — în două sedințe de proiecție, una la Casa cinematografică și cealaltă la Casa prieteniei cu popoarele străine, sub auspiciile Asociației U.R.S.S.-Italia — „Monștrii”, ultimul film al actorului. Un program similar a avut loc și la Leningrad, nimis prezentarea filmului.

Vittorio Gassman era însoțit de Juliette Mayniel, de directorul de scenă Memmo Ambrosi și de tehnicianul Giuseppe Erba. Întîlnind că vizita lui în U.R.S.S. avea mai ales rolul de prospectare a terenului pentru organizarea unui mare turneu în cursul anului viitor. Acest turneu al urma să se desfășoare în cadrul schimbărilor culturale dintre Italia și Uniunea Sovietică. O înțelegere de principiu, în acest sens a fost de altfel realizată mai demult între o agenție teatrală italiană și Oficiul de spectacole din U.R.S.S. Publicul sovietic, care în ultimii ani a avut prilejul să vadă „Fienle Teatro” din Milano, trupa lui Edouardo de Filippo și ansamblul „Giovani” din Roma, are să deosebită prețuire pentru arta dramatică italiană.

s. l.

Abonați-vă la VEAC NOU

Prețul abonamentelor:

pe 12 luni 40 lei,
pe 6 luni 20 lei,
pe 3 luni 10 lei.

16 ANI DE AVÎNT ECONOMIC

Proclamarea cu 16 ani în urmă a Republicii Populare Române a creat premiza fundamentală pentru construirea bazei tehnice-materiale a socialismului, pentru trecerea la conducerea planificată a economiei, pentru transformarea României, într-un interval istoric foarte scurt, dintr-o țară agricolă înapoiată, într-o țară industrial-agrară dezvoltată.

În opera de construire a socialismului în patria noastră Partidul Muncitoresc Român s-a condus neabătut după teza leninistă potrivit căreia veriga hotărâtoare în făurirea bazei tehnice-materiale a socialismului o constituie industrializarea socialistă, dezvoltarea cu precădere a industriei grele cu pivotul ei construcția de mașini, capabilă să înzestreze întreaga economie națională cu o tehnică înaintată.

Ca rezultat al aplicării consecvente a politicii de industrializare socialistă s-a schimbat radical înfățișarea României. A fost lichidată înapoierea seculară a forțelor de producție ale țării, s-au creat condiții de dezvoltare în ritm rapid a tuturor ramurilor economiei naționale, de creștere a potențialului ei economic și de ridicare rapidă a nivelului de trai al oamenilor muncii.

Iată câteva secvențe din bilanțul marilor realizări cu care poporul nostru întâmpină marea aniversare. Producția globală industrială este în 1962 de 8,70 ori mai mare decât în 1948. Ritmul mediu anual de creștere a producției industriale în această perioadă a fost de 15,5 la sută. Cît de important este saltul făcut de industria noastră ne putem da seama mai bine cunoscînd că ritmul de creștere a producției industriale în anii de democrație populară este de peste patru ori mai mare decît cel înregistrat în România burghezo-moșierească — în perioada 1927—1938 —, iar întreaga producție industrială a anului 1948 se realizează azi în circa 40 de zile.

Așa cum am mai amintit, în procesul de industrializare a țării partidul a acordat atenția principală industriei grele, cu pivotul ei — construcția de mașini. Aceasta a dus la schimbări radicale în structura industriei. Dacă în 1948, ponderea grupei A (producția mijloacelor de producție) reprezenta 49,4 la sută din totalul producției industriale, în 1962 ea este de 66 la sută. S-au dezvoltat impetuos ramurile cheie ale industriei. Producția industriei constructoare de mașini, de pildă, a fost în 1962 de 17 ori mai mare decît în 1948, a celei de energie electrică de 9,6 ori, a chimiei de 18 ori.

În anii regimului democrat-popular au fost create ramuri noi cum sînt producția de mașini-unelte, tractoare, mașini agricole, autovehicule, utilaj petrolier, minier, utilaj pentru industria chimică, industria ușoară și alimentară, rulmenți, mașini și transformatori electricei, linii tehnologice complete pentru diferite ramuri ale economiei naționale, producția de mase plastice și rășini sintetice, fibre și fire sintetice, îngrășăminte chimice, coloranți etc. Toate acestea au determinat schimbări structurale în industrie, schimbări care caracterizează de regulă țările cu economie înaintată. În timp ce în 1938 ponderea industriei energiei electrice, industriei siderurgice, a construcțiilor de mașini și chimiei reprezenta 18 la sută din producția industrială totală, în 1962 ea este de 43 la sută.

Trăsătura caracteristică a industrializării socialiste din țara noastră constă în aceea că s-a creat o industrie care are la bază o tehnică modernă. Locul întreprinderilor mici și al atelierelor semimeșteșugărești, cu unelte de producție rudimentare, l-au luat întreprinderile mari utilate cu mijloace moderne, de înalt nivel tehnic. S-au adîncit specializarea și cooperarea întreprinderilor. Gradul de concentrare a producției industriale a crescut considerabil. În 1962 în întreprinderile industriale au peste 500 de muncitori s-au realizat 80 la sută din întreaga producție industrială a anului.

În țara noastră procesul industrializării s-a împletit strîns cu procesul repartizării armonioase a forțelor de

producție pe teritoriul țării. Disproporțiile care existau în trecut în dezvoltarea industrială a regiunilor se lichidează treptat. Regiuni ca Dobrogea, Oltenia, Bacău, Suceava, altă dată înapoiate din punct de vedere industrial, au cunoscut în anii de democrație populară o puternică dezvoltare industrială. Prin înlăptuirea planului de șase ani rolul economic al acestor regiuni va crește considerabil. Aici se vor construi obiective industriale importante cum sînt: combinatul chimic de la Craiova, termocentrala din apropierea aceleiași combinat, hidrocentrala de pe Argeș, combinatul pentru producția aluminiului de la Slatina și altele.

Avîntul impetuos al industriei și în primul rînd al industriei grele a creat condiții pentru organizarea întregii economii pe baze socialiste. Concomitent cu industrializarea țării și bazîndu-se pe succesele obținute în acest domeniu partidul a elaborat programul reorganizării socialiste a agriculturii. Conștient că o condiție hotărâtoare pentru transformarea socialistă a agriculturii este crearea la sate a unei baze tehnice-materiale moderne, partidul nostru a luat măsuri în vederea realizării acestei baze. Au fost astfel organizate numeroase întreprinderi pentru fabricarea de tractoare și mașini agricole, îngrășăminte chimice etc.

Toate acestea au dus la înlăptuirea unei adevărate revoluții în domeniul forțelor de producție din agricultură. La sfîrșitul anului 1962 luerau pe ogoarele patriei 57 500 de tractoare față de 10 190 cîte existau în 1948, 54 200 de semănători mecanice față de 5 100, 20 500 de cultivateatoare mecanice față de 560, 28 400 de combine față de 45. În 1962 industria furniza agriculturii de peste 70 de ori mai multe îngrășăminte chimice decît în 1948.

Pe măsura înzestrării agriculturii cu mijloace tehnice, a succesorilor obținute de unitățile agricole socialiste și pe măsura convingerii țărănimii de necesitatea trecerii la marea gospodărie agricolă socialistă s-a desfășurat în mod treptat și pe o linie continuu ascendentă procesul de transformare socialistă a agriculturii care a culminat cu încheierea înainte de termen, în primăvara anului 1962, a colectivizării agriculturii.

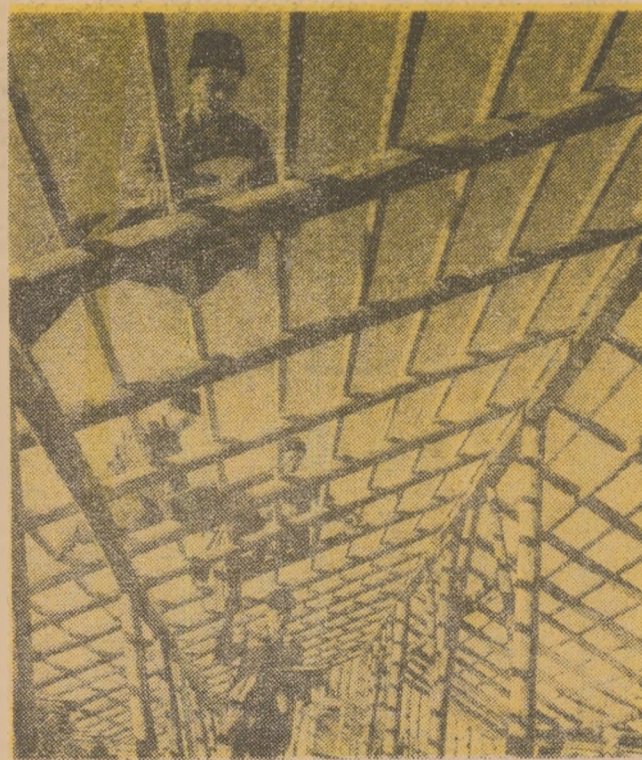
Caracteristica esențială a transformării socialiste a agriculturii în țara noastră o constituie creșterea continuă a producției agricole concomitent cu extinderea sectorului socialist. În 1962 producția agricolă a fost de peste două ori mai mare decît în 1948. Astăzi, agricultura noastră satisface nevoile mereu crescînde ale populației și asigură în întregime industria cu materii prime agricole.

Înlăptuirea programului de industrializare a țării a atras după sine dezvoltarea tuturor ramurilor economiei naționale și s-a concretizat în creșterea considerabilă a potențialului economic al țării. În 1962 venitul național al Republicii Populare Române a fost de 4,6 ori mai mare decît în 1948, ceea ce înseamnă că potențialul economic al țării a crescut în această perioadă în medie cu 11,5 la sută anual față de un ritm mediu anual de mai puțin de 2 la sută înregistrat în România burghezo-moșierească în perioada 1926—1938. De menționat că ritmul de creștere a venitului național al Republicii Populare Române este dintre cele mai ridicate din lume.

Concomitent cu creșterea potențialului economic au intervenit schimbări radicale și în structura economică a țării. Ponderea industriei și construcțiilor în venitul național al țării a crescut de la 35,2 la sută în 1948 la 57,6 la sută în 1962, iar ponderea agriculturii și silviculturii a scăzut în aceeași perioadă de la 38,5 la sută la 29,4 la sută.

Cea mai mare parte a venitului național creat în această perioadă — mai bine de trei pătrimi — a fost folosit direct sau indirect pentru satisfacerea necesităților materiale și culturale ale populației. Aceasta se reflectă în creșterea continuă a veniturilor populației și a cheltuielilor statului pentru acțiuni social-culturale, în sporirea desfacerilor de mărfuri prin comerțul socialist, în îmbunătățirea stării de sănătate a populației și în creșterea nivelului cultural.

Iată numai cîteva exemple care vin să confirme cele de mai sus. În 1962 salariul real al muncitorilor și personalului tehnic administrativ a fost de peste două ori mai mare decît în 1950. Considerabil au sporit și veniturile reale ale țărănimii. Volumul mărfurilor cumpărate de populație a crescut în aceeași perioadă de 3,8 ori. Demn de remarcă e faptul că în structura desfacerilor de mărfuri au avut

Încă o construcție a gospodăriei colective.

loc schimbări care reflectă pe de o parte o îmbunătățire calitativă a consumului prin creșterea ponderii mărfurilor cu valoare nutritivă mai mare (carne și preparate din carne, lapte și preparate din lapte, zahăr și produse zaharose), iar pe de altă parte orientarea populației spre achiziționarea de obiecte de folosință îndelungată (televizoare, aparate de radio, mașini de spălat, mașini de cusut, frigider, motocicletele, mobilă etc).

Grija partidului și statului nostru pentru ridicarea nivelului de trai al populației reiese, de asemenea, din îmbunătățirea continuă a condițiilor de locuit. În perioada 1951—1962 au fost construite în țara noastră 1 134 000 de locuințe, însumînd o suprafață de 58 milioane de metri pătrați.

Acestea sînt doar cîteva aspecte din bilanțul marilor realizări obținute de poporul nostru în cei 16 ani de la proclamarea Republicii Populare Române. În această perioadă relațiile de producție socialiste au devenit atotcuprinzătoare, economia socialistă cuprinde în întregime industria, transporturile, comerțul, sistemul financiar și de credit, agricultura. Socialismul a repercutat victoria definitivă la orașe și sate; țara noastră se află în prezent într-o etapă nouă de dezvoltare, etapa desăvîririi construcției socialismului.

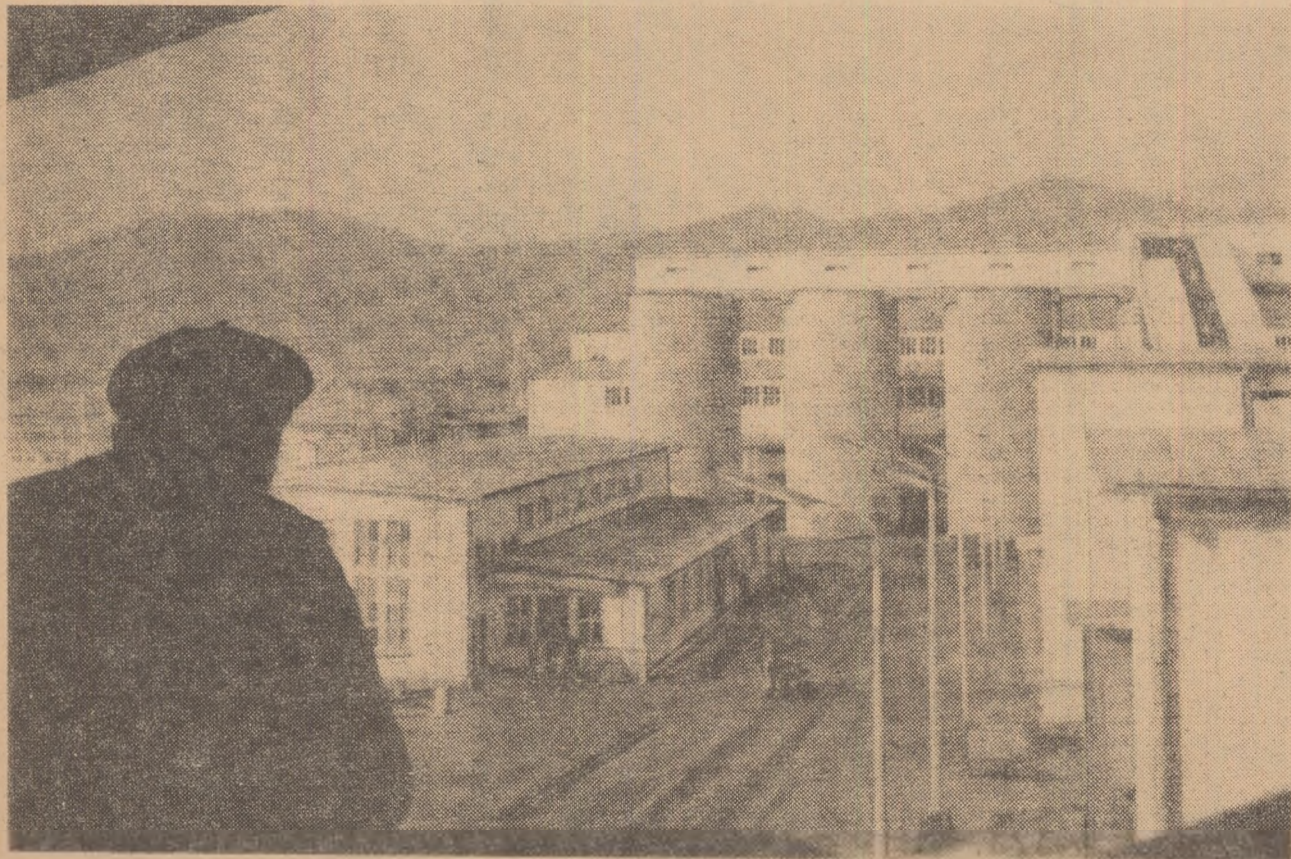
Succesele strălucite dobîndite de poporul nostru în dezvoltarea economică, culturală, în ridicarea nivelului de trai, rolul activ al Republicii Populare Române în dezbaterile unor probleme fundamentale ale politicii externe și mai ales contribuția pe care a adus-o și o aduce la cauza apărării păcii au determinat o radicală schimbare a situației și rolului ei în viața internațională.

Prestigiul țării noastre pe arena mondială a sporit considerabil. Republica Populară Română a devenit un factor activ în viața internațională. Concentrîndu-și forțele spre crearea unui climat de pace și colaborare între state țara noastră a făcut și face propuneri menite să contribuie la destinderea încordărilor internaționale. În prezent întreținem relații diplomatice cu peste 50 de state, iar relații economice cu mai bine de 80. Volumul schimburilor comerciale cu alte state crește an de an. Dezvoltarea pe mai departe a economiei naționale deschide largi perspective pentru o nouă și importantă creștere a schimburilor comerciale, ceea ce va spori și mai mult contribuția țării noastre la dezvoltarea relațiilor pașnice între popoare.

Îndeplinirea mărețului program elaborat de Congresul al III-lea al partidului deschide noi și luminoase perspective de prosperitate pentru patria noastră.

Ion Păcuraru

Director general adjunct al Direcției Centrale de Statistică

Instalație de preparare a minereului la Baia Mare

Noul peisaj al țării

Intr-o amiază însorită, am urcat spre cetatea lui Ștefan cel Mare și cunoștința noastră cu Suceava a început cu trecutul acestui oraș. De pe ruinele unuia dintre turnurile de apărare, adinec înrădăcinat în istorie, ni s-a înfățișat dealul Sucevei, acoperit de prima zăpadă, fragilă încă și sfioasă. Pe deal se zărea forța muncitorilor dintr-altă cetate, ce reprezenta prezentul țării: combinatul de celuloză. Totul se petrecuse foarte firesc. Găsisem, în sfârșit, acel punct din care se putea vedea la fel de bine și trecutul și ziua de astăzi a poporului român, pașnic și muncitor. Cercetând schema sistemului complex de apărare a cetății, ne-am surprins aruncându-ne din când în când privirile spre combinatul de celuloză. Aici se restaurau urmele glorioase ale trecutului, iar dincolo se înălțaseră zidurile prezentului și viitorului.

Combinatul de celuloză din Suceava, unul din pruncii construcției socialiste, n-are decît un an. Înăuntrul lui, totul e tînăr și nou, oameni și utilaje. Procesul tehnologic este foarte avansat. Productivitatea înaltă a muncii a creat condițiile necesare amortizării cheltuielilor în cel mai scurt timp.

Prin zgomotul mașinilor străbăteau cu greu pînă la noi cuvintele tovarășului Pușcașu, directorul combinatului, care ne explica procesul de producție. Mi s-a făcut chiar puțină rușine că noi, scriitorii, nu știm prea bine cum se naște hîrtia. Dacă am ști, poate că ne-am purta mai respectuoși cu ea...

— Vara înfloresc la noi niște trandafiri minunați, ne-a spus directorul, arătînd cu un gest larg curtea întinsă a combinatului. Și unde ar putea să înflorească dacă nu aici, în preajma casei de naștere a hîrtiei. Se pare că pentru poezie nici nu e nevoie de altceva: oameni și trandafiri — ca obiect al descrierii — și hîrtie — ca mijloc de producție.

Prietenul nostru Pop Simion, care ne însoțește prin țară, ne vorbește în timp ce admirăm frumusețile peisajului românesc. El ne povestește și ne călă-

uzește privirile spre noile obiective industriale. Nu ne putem da seama ce se întîmplă: înaintăm noi cu o viteză uluitoare, sau noile uzine se îngrămădesc una lângă alta și ne ies în întîmpinare de pretutindeni? Da, noul peisaj românesc este un peisaj industrial. Iar Pop Simion o știe mai bine ca oricine. Reportajul lui, „Paralela 45“, este rezultatul unei călătorii prin țară.

În drumul nostru, am văzut cît de bine sînt folosite forțele naturii. O pildă în această privință este riul Bistrița și construcțiile de la Bicaz. Barajul de o sută douăzeci de metri a zăgăzuit apele Bistriței și le-a îndreptat, printr-un tunel săpat în munte, spre paletele turbinelor puternice.

În numeroase puncte ale Romîniei de azi pot fi întîlnite siluetele uzinelor chimice. Conductele de dimensiuni mari, cupole cu forme neobișnuite, rezervoare strălucitoare de aluminiu... Călătorind prin țară, îți dai seama că harta Romîniei din 1960 trebuie corectată în multe locuri. În ultimii ani au apărut noi centre industriale puternice ca Săvinești, Onești, Borzești, Roznov. Înaintăm de multă vreme de-a lungul riului Trotuș și pe malul drept al acestuia se întinde un lung sir de combinate chimice.

Aurul negru al țării se prefacă, cu ajutorul proceselor chimice complexe, în aur adevărat. Cîndva, oamenii nici nu bănuiau ce bogăție uriașă zace sub pămînt. Ei foloseau acest lichid negru pentru a unge roțile căruțelor și uneori chiar pe ei înșiși, cu speranța că vor scăpa de reumatism...

E greu să pronunți denumirea științifică a produselor ce se distilează în aceste uzine chimice, dar putem spune că din combinațiile lor rezultă cauciuc sintetic și medicamente, spirit și îngrășăminte chimice, fire sintetice și multe altele. Industria chimică nu înseamnă doar produse de larg consum, frumusețe și ieftine, cum li se părea unora. Ea contribuie la recoltele bogate de grîu și porumb, la înfrumusețarea

locuințelor noastre, înlocuiește cu succes numeroase materiale de construcții și altele necesare la fabricarea mobilei.

Orașul care a apărut lângă Combinatul chimic de la Borzești este foarte tînăr. Muncitorii glumesc, spunînd că el nu are încă cimitir. Și n-ar fi de mirare, dacă ne gîndim că vîrsta medie a locuitorilor orașului este de 27 de ani. Și din nou, se impune o constatare: tinerețea și industria chimică sînt sinonime. La ce altceva poate visa poetul, care slăvește ziua de astăzi a patriei sale!

Puterea poporului se îngrijește în permanență de creșterea cadrelor necesare industriei petrolului și chimiei. În anul școlar 1963/64 mii de elevi urmează cursurile școlilor profesionale și alte cursuri care pregătesc cadre pentru nevoile industriei mai sus amintite.

Chimia, regina veacului douăzeci, a cucerit Romînia. Sau poate că oamenii muncii au cucerit-o pe ea. Dacă în Moldova am vizitat mai ales uzine chimice, Brașovul ne-a întîmpinat cu marile lui fabrici constructoare de mașini.

Pentru un scriitor, nimic nu este mai plăcut decît să vadă cărțile în mîinile muncitorilor. Chiar dacă nu este o carte scrisă de tine. Noi i-am felicitat cu căldură pe colegii noștri romîni pentru grija și dragostea cu care este răspîndită cartea în fabricile și uzinele din Brașov. La uzina de tractoare, de pildă, librăria este chiar la intrare și numără peste șapte sute de abonați permanenți. Ce bine e cînd omul are față de carte aceeași atitudine serioasă ca și față de muncă! Pentru că munca și cartea sînt două laturi esențiale ale vieții.

Iustinas Marțikiavicius

Vicepreședinte al Uniunii scriitorilor din R.S.S. Letonă

IMPRESII LITERARE

Succesele construcției socialiste determină orientarea actuală a literaturii romîne. Cred că nu mă înșel atunci cînd afirm că trăsătura cea mai caracteristică a literaturii romîne contemporane este căutarea de noi căi și metode pentru a uni creația artistică cu viața poporului.

Această convingere am căpătat-o încă la primul contact cu scriitorii romîni, în jurul „nesei rotunde” consacrată poeziei. Atunci s-a vorbit mult despre tradiții și inovații, despre versul clasic și modern, despre pericolul formalismului. Concluzia generală a fost una singură: nu e atât de importantă forma în care se exprimă poetul, clasică sau modernă, cît conținutul contemporan al creației lui. Versurile lui Tudor Arghezi, Cezar Baltag sau Nichita Stănescu, poezi de generații și cu personalități atât de diferite, confirmă adevărul general enunțat mai sus.

Și de data aceasta ne-am întîlnit și am discutat prietenește cu numeroși scriitori romîni. Printre altele, ei ne-au vorbit despre succesul din anul acesta al „Săptămîinii poeziei”

Într-o convorbire cu Mihai Beniuc, după ultima plenară a Comitetului Uniunii Scriitorilor din R.P.R., acesta a binevoit să ne informeze asupra unor probleme actuale ale criticii literare și ale presei de specialitate, pentru un înalt nivel artistic al operelor contemporane. În cadrul amintit, remarcă cunoscutului critic Ov. S. Crohmălniceanu ni se pare cu totul îndreptățită: scriitorul trebuie să înfățișeze oamenii vii, în a căror existență materială trebuie să credem, și nu simple scheme ale unor teze abstracte.

Literatura romînă clasică, cu mari valori estetice, binecunoscute în UR.S.S., este fundamental necesară pentru înflorirea creației realist-socialiste. În călătoria noastră prin țară, am vizitat Humulești, satul natal al lui Ion Creangă, unul dintre cei mai reprezentativi scriitori din secolul trecut. Opera lui, ca și creația lui Eminescu, Sadoveanu sau Camil Petrescu, a cultivat și cultivă gustul cititorilor, au impus un etalon de măsură deosebit de valoros.

La București, am vizionat filmul în două serii „Tudor” (scenariu: Mihaela Gheorghiu, regia: Lucian Bratu). Filmul are certe calități artistice, și epopea eroului popular cuceresc inimile spectatorilor.

Impresiile noastre din această călătorie ne-au confirmat încă o dată înflorirea literaturii romînești contemporane, înalta ei înaltă ideologică și artistică. Am părăsit Bucureștiul cu un sentiment de profundă satisfacție pentru succesele poporului român, pentru succesele scriitorilor romîni, cu sentimentul încrederii depline în viitorul de aur al țării și al literaturii ei.

A. Dementiev

Redactor șef adjunct al revistei „Novii Mir”

Eiub Guseinov

„Piața Universității” (Ulei)

Mult soare!

Bucureștiul este cunoscut de multă vreme ca un oraș cu clădiri și ansambluri arhitecturale frumoase, ce vorbesc cu însuflețire despre trecutul poporului român. Dar Bucureștiul de astăzi ne-a încîntat cu tinerețea și cu bucuria lui de viață. Noile cartiere privesc cu ochii clădirilor înalte spre piețele largi și spre încrucișările de străzi noi. Ele sînt expresia viguroasă a capitalei romînești.

În cartierul muncitorilor de la căile ferate, Grivița Roșie, care a ridicat printre primele steagul luptei revoluționare, se înalță astăzi, în locul vechilor cocioabe, blocuri de toată frumusețea. Cartierul Balta-Albă poate fi considerat ca un nou oraș în interiorul Bucureștiului. Cartierele în construcție dispun de parcuri, magazine, școli, creșe și cămine de zi etc.

Orașelul studențesc mi-a atras atenția, în mod deosebit. El se distinge prin clădirile sale, cu o arhitectură specială, corespunzînd anumitor necesități. Orașelul este înzestrat cu tot ceea ce e trebuincios tinerilor care învață: biblioteci, săli de lectură, cămine și cantine. Ne-a fost dat să vedem poporul acesta de studenți revărsîndu-se zgomotos din străzile învecinate spre orașelul lor.

Bucureștiul se mindrește pe drept cuvînt cu recentele lui clădiri și cartiere, ce întruiează noul veac — veacul creației. Dar de construit se construiește nu numai la București. Se construiește în toată țara. Constructor — întregul popor. Ne-am convins de acest lucru străbătînd mai bine de două mii de kilometri prin Moldova. De-a lungul acestui drum ne-au apărut înaintea ochilor cînd siluetele noilor școli luminoase, cînd construcțiile trainice ale gospodăriilor agricole colective, cînd corpurile noilor fabrici și aproape în fiecare oraș cartierele ce se aflu încă nu de mult, în construcție. Acum, cînd cuprind cu ochii minții Romînia populară, mi se pare că pe întinsul întregii țări, orașele se cheamă unul pe altul, cu glasul noilor construcții. La Iași, de pildă, orice locuitor vei întîlni te va conduce deîndată în piața pavată cu mozaic. Și într-adevăr, ai ce vedea. Clădiri ca acelea care înconjoară acest spațiu se mai găsesc și în alte orașe din Republică, dar unde mai poți întîlni o piață asemănătoare, pe care meșterii locali au împodobit-o cu mozaicuri, pline de gust! Meșterii au încrustat în broderia mozaicului, cu multă tandrețe, spice de grîu și ciorchini de struguri,

tractoare și animale domestice, porumbului ai păcii și motive ornamentale populare.

Privind porumbii păcii care ni se par că vor să se smulgă din granit spre înălțimi, îi vedem nu numai acolo, ci deasupra întregii țări. Poporul român se gîndește nu la război, ci la pace și își împodobește pămîntul cu fabrici, cu livezi și cu vii. Am avut plăcerea de a vizita o stațiune experimentală pentru vii și livezi, de lângă Iași. Directorul acestei stațiuni, profesorul Vasile Juncu, ne-a povestit cu amabilitate, ce se face în acest domeniu la ei și în întreaga țară. Convorbirea prietenească a fost susținută și exemplificată cu probe din vinul fabricat cu strugurii stațiunii. Vinul ne-a plăcut și ne-au încîntat măsurile ce se iau pentru dezvoltarea vișei de vie, pe terenurile ce nu pot fi folosite pentru alte culturi agricole. Noii stăpîni ai pămîntului cultivă vița de vie spre folosul și spre slava poporului. Și ce poate fi mai minunat la masă, decît un pahar de vin bun și un ciorchine de strugure, în care se află atîta soare!

Petrus Brovka

Laureat al premiului Lenin

„Cind, in vremuri de mult uitate, omul a inceput să se înțeleagă cu semenii lui prin semne și prin grai, el a devenit mai puternic decit colții ascuțiți ai tigrului, mai ager ca privityrea șoimului și mai iute decit sprintenele căprioare; iar cind omul a inceput să scrie, el a devenit la fel cu zeii cei nemuritori, căci a pătruns taina graiului lor”.

Așa povesteau, milenii de-a rândul, cei bătrâni celor mai liniși care se adunau seara în jurul focului, pentru a asculta întâmplări din istoria omenirii și învățăminte din înțelepciunea vremurilor. Și în același fel își învățau elevii toți dascălii din școlile din templele Egiptului, de pe meleagurile Yucatanului sau de pe întinsul Imperiului Ceresc.

**„Cine a inventat această artă minunată
Ce poate picta gândirea, pentru a vorbi ochilor?”**

se întreba, acum două milenii, vestitul poet latin Lucanus din Cordova. Această întrebare și-au pus-o toți cercetătorii care, de-a lungul

val, vom continua investigațiile în trecut, rugându-l pe Moise să ne confirme dacă cele spuse de Petru Venerabilul sînt adevărate sau nu.

— Oricît de mult m-ar încînta opinia părintelui benedictin — ne va răspunde Moise — sînt dator să vă spun că eu am învățat să scriu de la preotul etiopian Jetro, socrul meu; în ceea ce privește vechimea scrisului, cred că este bine cunoscut faptul, scrisul și în istoriile voastre moderne, că încă pe vremea faraonului Menes, scrierea egipteană era complet formată și egiptenii foloseau toate formele principale ale semnelor și toate procedeele fundamentale de combinare a lor.

La auzul numelui de Menes, se apropie de noi un bătrîn uscățiv care poartă pe cap, așezată una deasupra celeilalte, coroana albă a Egiptului de Sus și coroana roșie a Egiptului de Jos.

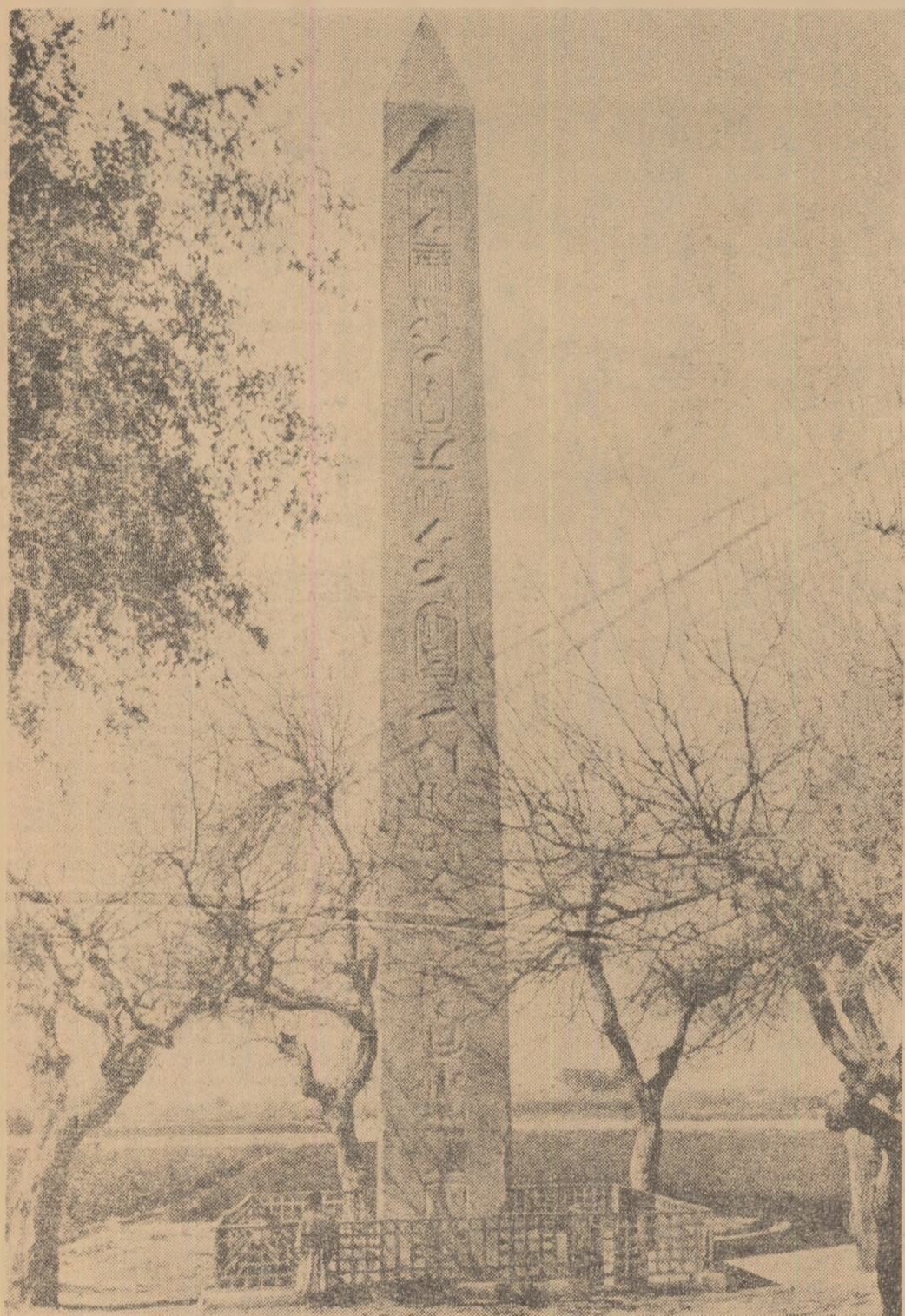
Căutați pe inventatorul scrierii? În acest

a arheologilor care au descoperit-o în 1875.

Dar omul acelor timpuri îndepărtate nu mulțumit numai cu reprezentarea deslușită a unor animale sau ființe omenеști; în secolul al III-lea î. H., el a trecut la echivalentul presensibil al lor — schițe lineare care chiar astăzi sînt perfect înțelese că însemnează „mamut”, „ren”. Cu alte cuvinte, fără să-și dea seama de măreția și valoarea enormă a forței lansate în lume, el a deschis drumul scrierii. Aceste schițări ale profilului unui animal sau al unui obiect, urmate sau precedate de un număr simplu, au dus la ceea ce numim astăzi **pictografie**.

Ceea ce este important de reținut e faptul că **pictogramele** primitive serveau ca „ajutoare de memorie” sau pentru a trezi înțelegerea nația celui care le privea, mai mult decît ca indicatoare precise ale lucrului sau faptelor care le reprezentau. Cu alte cuvinte, ele

GRAI

Obuscui am Henopots (îndălțat pentru a sărbători aniversarea a 30 de ani de domnie a lui Sesostris I în sec. XIX î.e.n.)

veacurilor, au vrut să dezlege taina marii descoperiri a genului uman — scrierea. Să încercăm să-l ajutăm pe Lucanus pentru a găsi răspunsul la întrebarea care l-a frământat atât de mult. Pentru aceasta să facem apel, în primul rînd, la informațiile pe care ni le pot furniza cei vechi, rugându-i să contribuie, cu cunoștințele lor, la dezlegarea enigmei.

Să începem deci examenul nostru cu renumitul călugăr benedictin Petru Venerabilul, abatele mănăstirii din Cluny și unul din erudiții recunoscuți ai evului mediu. El ne va răspunde cam așa :

— Scrisul a fost dat oamenilor prin revelație divină, și prima carte ce s-a scris vreodată a fost Geneza lui Moise.

Considerînd că n-are prea mult rost să începem o polemică cu acest învățat medie-

caz, dacă toate cele ce mi s-au spus de marele preot al templului regal din Thinis sînt adevărate, ea a fost adusă pe malurile Marelui Hapi de Toth, cel de două ori măreț, Zeul farmecelor și al înțelepciunii. În plus, așa putea să adaug că Toth — mărit să-i fie numele — aflîndu-se în drum spre noi, a lăsat în țara Siriat un sir de cîștoane înfrînte pe care stă scrisă, pentru urmasii, întreaga istorie a omenirii.

Ne-am îndepărtat în negura mileniiilor uitate și încă nu am ajuns la capătul firului. Dar să avem răbdare căci „înțeleptul” Toth încă nu și-a spus cuvîntul; să-i dăm, deci, cuvîntul :

— Nici eu nu mă pot mîndri cu titlul de inventator al scrisului deși toți scribii egipteni mă consideră zeul lor; această artă, ca și

multe altele, le-am învățat de la slăvitul meu bunic Atlas. Din păcate, nu știu dacă întrebîndu-l pe el veți ajunge să dezlegați firul enigmei. De aceea v-aș propune să-l lăsați să-și poarte în pace Universul lui pe umeri și să căutați altă cale, care ar putea fi mai rodnică.

In peștera din Altamira

Legende sumeriene ne vor trimite să stăm de vorbă cu înțeleptul Oannes, cel care, cu numărate milenii înainte de potop, a scris cartea despre originea lucrurilor și a civilizației. Legende chinezești ne vor îndemna să așteptăm cu răbdare, pe malurile fluviului Galben, așa cum a făcut acum cinci milenii împăratul Fo-Hi, pentru a pîndi apariția dragonului fantastic pe al cărui spate erau pictate, de o mîna necunoscută, simboluri de diferite mărimi și forme, care au constituit baza de plecare a scrierii chinezești.

Intrucît această așteptare ar putea să fie destul de lungă, considerăm că e cazul să părăsim drumul pitoresc al legendelor, oricît de atrăgător ar fi el și să căutăm o cale mai modernă de cercetare, care credem că va putea să dea, cu mai multă siguranță, un răspuns întrebării puse de Lucanus din Cordova. Un drum nou și lung e destul de riscant fără un ghid experimental; ca urmare, pentru a ocoli aceste riscuri propunem să-i luăm cu noi pe cercetătorii sovietici I. E. Barenbaum și T. E. Davidova, iar dacă pe drum vom simți nevoia unor lămuriri în plus, lucrările unor ca I. I. Kularov, A. A. Sidorov, N. P. Lihacov sau I. V. Knorozov vor fi cu siguranță gata oricînd să ne lumineze calea.

Și acum, cu o echipă de cercetători atît de puternică, putem să intrăm fără teamă, într-una din grottele în care își duc viața „hominii sapientes” — strămoșii noștri. Sîntem cu cîteva zeci de milenii în urmă cînd în peștera din Altamira — năvălește îngrozit un om, pentru a scăpa cu viață de atacul dezlănțuit al unui zîmbru înfrîntor.

Faptul că reușește să povestească membrilor familiei sale cele petrecute, nu îl considerăm îndestulător și omul nostru vrea să immortalizeze amintirea evenimentului. Ca urmare, pe o porțiune mai îndepărtată din peretele grottei, cu ajutorul unui carbid stîns el desenează imaginea zîmbrului în plin atac, spre marea uimire a familiei sale. Dar în peștera întunecoasă această imagine se poate distinge cu mare greutate; coloraț cu ocră, roșu și galben, conturul devine mai vizibil; urmează vopsirea întregului corp și în curînd schița simplă devine o adevărată **pictură rupestre**, spre marea satisfacție — de data aceasta —

nu pot fi considerate ca un sistem de scriere capabil să reproducă vorbirea.

Nevoia de a ajuta memoria prin ceva ce să-i asigure fidelitatea, i-a determinat pe oameni să caute și alte mijloace care, împreună cu pictogramele, pot fi socotite ca primii premergători ai scrierii.

Așa sînt de exemplu grămăzite de pietre, pietrele funerare, bastoanele de pămînt, răboarele din lemn, bastoanele de solie, stîrile, nodurile ale incașilor, brițele vampun ale peștorilor roșii. Vom încheia șirul acestor „păstrări de amintiri” cu enigmaticele pietre de vopsite, descoperite în peșterile de la Neanderthal (Franța) sau Rietle (Spania) și care sînt „pintaderasurilor” ghanșilor din Caucaz sau „ciuringurilor” tribului Arunta (Australia) intruchipau probabil „lăcașurile sufletelor” care le purtau.

Cum și cînd s-a ajuns de la aceste semne și obiecte ajutoare de memorie la ceea ce poate fi definit ca scriere?

Un răspuns complet și exact la această întrebare nu poate fi dat, intrucît circumstanțele care au dus la trecerea acestei trepte spre progresul omenirii sînt ascunse tot în întinericul timpurilor preistorice. Totuși credem că este suficient să ne plasăm în acele epoci ale neoliticului în care vracii, în virtutea „gîdei lor, profeții, în numele eromonilor al căror „secret” îl păstrau cu sfințenie și condus de forți militare, avînd în mîna puterea, își dispuneau dreptul de a legifera aspirațiile confidențiale ale comunității lor, pentru a ne da seama că omenirea, în mersul ei înainte, simțea nevoia de reprezentări din ce în ce mai complexe „străvechile” pictograme nu-l mai puteau mulțumi pe acela care vroia să immortalizeze anumite noțiuni și idei abstracte.

Desigur că această asociere a simbolurilor pictografice cu semne reprezentative de idei pentru a ajunge la adevărata scriere, a cerut timp. Nici dictonul lapidar al romanilor

„Verba volant, scripta manent”

nu s-a format într-o singură generație. El sintetiza experiența miilor de generații și a mijloacelor culturale care au contribuit, în măsura mai mică sau mai mare, la formarea culturii și civilizației Romei. Și pentru că gîndirea amintirele să nu zboare ca și vorbele, oamenii au început să combine pictogramele simple pentru ca să poată exprima, cu ajutorul lor, cît mai multe noțiuni.

Așa, de exemplu, semnul care reprezintă „gură”, combinat cu semnul „abur” a căruia să exprime noțiunea abstractă de „cuvînt”. În continuare, asocierea noului semn „cuvînt” cu semnul „îmbă” a dus la noțiunea de „voce” și în felul acesta s-a ajuns, încetul cu încetul, la formarea **ideogramelor**, respect

blurilor care reprezintă idei generalizate din obiecte

concuratul impus de imaginație la formă, scrierea ideografică a arătat, încă din timpurile cele mai timpurii, că are o semnificație foarte serioasă. Pe măsură ce limbajele umane deveneau mai complexe și scrierile mai extinse și mai complicate, tendința deosebită pentru a combina ideograme capabile să exprime noile

rețea, constatăm că o serie de popoare au putut încă cu patru-cinci milenii înaintea noastră să-și croiască un drum nou care le permite să treacă peste dificultățile unei scrieri pur ideografice. Într-adevăr, scrierile celor mai timpurii însemnări egiptene, chineze sau mayașe, dovedesc o combinație a scrierii ideografice (în locul ideilor) cu o scriere

silabei sau literei inițiale a aceluși cuvânt. Pentru a exemplifica acest mod de folosire al ghitelor am reprodus aici un cartuș egiptean în care numele reginei Cleopatra (nume propriu grec) este înregistrat fonetic. Cuvintele egiptene care s-au folosit pentru a „compune” numele Cleopatrei sînt:

Kne — unghiu
Labo — leu
Eike — trestie
O — laț (nu se cunoaște numele egiptean)
Pu — oblon
Ahom — vultur
Tot — mîna
Ro — gură
Ahom — vultur

În cartuș s-au inclus și o serie de determinative precum: micul semicerc de la baza

simbol pentru redarea unui anumit sunet și pentru a ajunge astfel la scrierea alfabetică, respectiv la un sistem de scriere pur fonetic.

Tradițiile greco-romane vor să-i atribuie lui Cadmus, vestitul rege al Tyrului,

Gloria de a fi inventat literele

El l-ar fi transmis grecilor, o dată cu fundarea Cadmeei, vechea cetate a Thebei din Beoția. Oricît respect ne-ar impune atît aceste tradiții, cît și Herodot, transmitătorul lor, trebuie să arătăm că formarea alfabetului nu poate fi atribuită unui singur om. „Mintea iscusită” la care ne-am referit mai sus, a fost formată de un șir întreg de generații care au trăit, în cursul mileniului al II-lea î.e.n., pe pămîntul Egiptului și al Asiei mici.

Minunata istorie a alfabetului

UL

ZEILOR

în care simbolurile (în locul sunetelor) a înțelegere mai ușor această trecere, pe aspecte multiple, și pe care unii nu pot să o califice drept „cea mai înaltă și atinsă vreedată de om”, vom preciza încă de la primele începuturi și-au amănunțită parte din ideograme pot folosite pentru a exprima și alte idei, a prezentare în imagini ar fi imposibilă și legată de dificultăți de interpretare de mari. Este vorba de idei care se scriu la fel, deci au același sunet ca și în forma respectivă, deși înțelesul lor este diferit. În această treaptă superioară scrierea, rolul hotărîtor îi revine deci sunetului prin această procesul de scriere a treptat reprezentare pură spre

zare

literele folosite în felul arătat mai sus sînt denumite de *fonograme*. Pentru exemplul, să apelăm la scrierea chineză, în care *iang* înseamnă „corabie”, „loc”, „a înțeles”, „a cere”, precum și alte cuvinte a căror determinare depinde de context, în timp ce este ușor să schițezi o imagine a majorității celorlalte înțelesuri nu se poate reda printr-un desen. Pentru a reuși să scriem chinezii au folosit același semn al cărui sunet să redea toate înțelesurile cuvîntului, adăugînd, pentru a le diferenția, un simbol distinctiv denumit *determinativ*. El precede sau urmează cuvîntul în frază. Noțiunea de „loc” a fost deci înțelesul semnului *iang* la care s-a adăugat un simbol distinctiv, „pămînt” s.a.m.d. Prin urmare, la obligația folosirii încă din cele mai timpurii a fonogramelor, a contribuit și măsură destul de mare, impasul în scrierea scrierii cînd trebuiau să scrie un străin sau chiar al unui compatriot care lipsea ideograma respectivă. De imaginat că după ce se încerca să se scrie în traducerea înțelesului aceluși cuvînt în limba respectivă, pentru a-i corespunde corespunzătoare, (operație care a nenumărate deformări de nume propriu din impas se făcea folosind un număr de ideograme care puteau să reproducă la rînd — sunetele care concureau pentru același sunet al numelui străin. De exemplu, numele „Carpat” se combina cu „car” și „pat”, obținîndu-se astfel o foarte corectă a numelui cu singura diferență, printr-un chenar (cartuș) sau un simbol distinctiv, că este vorba de un nume străin.

În scrierile în care această combinație de simboluri nu putea fi făcută, s-a adăugat și un simbol distinctiv, pînă cînd un simbol distinctiv reda sunetul unui cuvînt întreg, înțelesul fiind folosit pentru a reda doar sunetul

cartușului, care arată că numele trebuie citit fonetic; micul oval care îl precede și micul figură sezîndă, pentru a arăta că persoana respectivă a fost zeificată.

Am ajuns, deci, mergînd pe urmele evoluției „graiului zeilor” la această fază complexă, capabilă să reproducă vorbirea și care este cunoscută sub numele de

Scrierea hieroglifică

Unul din atributele caracteristice a scrierii hieroglifice, pe care I. V. Knorozov o definește ca „cel mai vechi sistem de înregistrare al vorbirii umane”, este folosirea celor trei categorii de simboluri sau glife pe care le-am trecut în revistă și anume: ideograme, fonograme și determinative.

Dar sistemul de scriere hieroglifică, deși permitea unui scrib să transpună în scris orice frază, a început să devină greoi din cauza numărului prea mare de simboluri folosite. Dacă ne gîndim că pentru litera „A” egiptenii aveau vre-o 20 de glife, iar pentru „I” peste 30 (pentru întregul alfabet numărul ghitelor se ridică la peste 400), ne putem da ușor seama de problemele ce se ridicau în legătură cu scrierea și citirea lor.

O simplificare se impunea cît mai repede cu putință. Ca urmare, încep să apară diferite „reguli” de scriere, ca aceea care obliga pe scribi să folosească pentru numele divinităților numai anumite forme de fonograme, pentru regi și demnitari altele ș.a.m.d.

Cîtă vreme a durat acest proces de fonetizare a scrierii e o întrebare la care se poate răspunde ușor: mii de ani. Dacă acest timp îl se va părea unora exagerat de lung, îi rugăm să se gîndească la faptul că scrierea, încă din primele ei începuturi, a făcut parte din prerogativele claselor conducătoare — și în special ale celei sacerdotale — care au căutat să o țină cît mai departe de mase, pentru considerații prea limpezii ca să mai insistăm asupra lor. Chiar cu riscul de a sacrifica toată utilitatea scrierii, forțele conservatoare admiteau cu mare greutate orice evoluție a ei, preferînd să o mențină cît mai ermetică și mai complicată, sub pretextul unei descendențe divine, pentru a le servi cît mai bine interesele.

Dar, ca de altfel în toate împrejurările în care forțele conservatoare s-au opus unei evoluții firești, nici în cazul scrisului această evoluție nu a putut fi oprită; trebuia doar să se găsească „mintea iscusită” care să continue reglementarea începută de vechii egipteni și să nu permită folosirea decît a unui singur

Din cele stabilite pînă în prezent de unii cercetători care s-au ocupat de problemă, s-ar părea că primii pași spre simplificarea marelui descoperiri a egiptenilor au făcut-o scribii curierilor hicsosi ai Egiptului.

Poate că ei au fost aceia care au creat, la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XVII-lea î.e.n., plecînd de la hieroglifele egiptene, prima scriere alfabetică (alcatuită din 26 de semne pentru consoane). Ea e cunoscută sub denumirea de „scrierea din Sinai”, după locul unde au fost descoperite inscripțiile respective. După alții, scrierea feniciană alfabetică s-ar fi dezvoltat nu pe baza scrierii egiptene pe drumul Sinaiului ci pe baza scrierii cretano-miceniene sau a unei scrieri silabice feniciene locale, ale cărei monumente ni s-au păstrat din mileniul al II-lea î.e.n. în ruinele orașului Byblos.

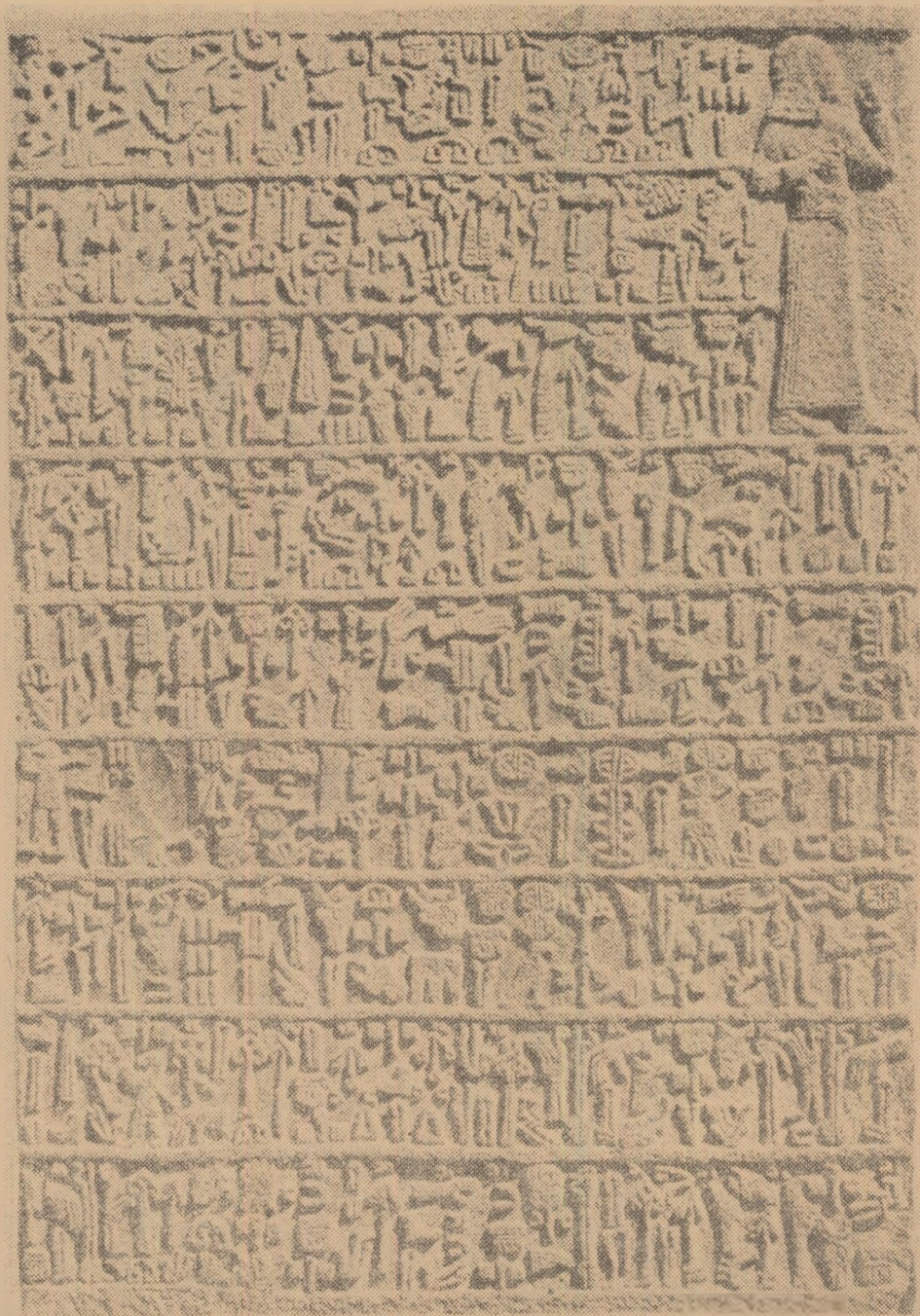
Oricum ar fi, să reținem că, în ultimă analiză, fenicienilor le revine gloria de a fi definitivat un alfabet compus din 22 semne, pe care, cu mici transformări, le-au transmis grecilor, etruscilor și celorlalte popoare din bazinul Mediteranei și care, prin intermediul romanilor, au ajuns pînă la noi. Faptul că formarea alfabetului s-a desăvîrșit în Fenicia nu se poate atribui unei întâmplări. Necesitatea unei scrieri alfabetică simple, care să poată fi accesibilă tuturor, se impunea în special în țara care deținea, în vremea aceea, supremația în navigație și comerț pe întreg cuprinsul Mediteranei.

Fenicienii, ca oameni întreprinzători, care colindau mările în lung și lat, nu-și puteau permite să-și consacre întregul lor timp pentru a învăța și memoriza numărul de simboluri în continuă creștere al unui sistem hieroglific de scriere, nici să angajeze pe fiecare corabie cîte un scrib special care să le țină socotelile.

Cu acestea, credem că putem să răspundem întrebării lui Lucanus din Cordova: scrișul nu a avut un unic inventator. La formarea lui au contribuit, în rîstimpul mileniilor, sute de generații și el a evoluat în paralel cu societatea omenească oglîndind, în mod strălucit, nivelul social și cultural al societății și epocii în care s-a format. Dar dacă vrem totuși să definim un „inventator” anume, îi vom lăsa pe Toth, Oannes, Fo-Hi sau Cadmus să se odihnească în legendele lor, iar pe „zeul” al cărui grai s-a transformat în scris, îl vom boteza „munca”.

Pentru acei care vor neapărat să cunoască în amănunt metoda precisă care a dus la evoluția scrisului, vom încheia cu cuvintele academicianului sovietic I. M. Lurie: „Din păcate, încă nu există pînă acum nici un fel de „metodă” pentru descoperiri geniale”.

Aurel Dimboiu

Placă de dolerit cu scriere pictografică hitită, descoperită la Karkemis

Prima misiune

O schiță de A. BUROV

Frumos și dulce ca un tort la o aniversare, visul e un drept de nelăgăduit al tinereții.

Noul reporter de la secția sportivă, Kolea Baiakin, aducea informații despre „proasta aprovizionare cu tricouri”, sau despre „lipsa de confort a locurilor din peluzele stadionului”. Corespondențele erau tipărite în ziar cu litere supărător de mici și aveau asupra amorului propriu al lui Kolea, un efect asemănător cu cel produs de priveliștea unor muște uscate aciuite pe o tranză. Totuși, citindu-le, Kolea își imagina plastic și în culori clipa, când va fi chemat în biroul redactorului șef, pe care nu-l văzuse încă și care îi va da prima sarcină de răspundere.

— Baiakin? — îi va spune redactorul, salutându-l din fotoliu. Noul nostru reporter? Am auzit, am auzit. Luați loc. Fumați? Serviți-vă! Vorbiți engleza? Nu? Păcat! De altfel, veți fi însoțit de doi interpreți. Plecați azi la ora opt și jumătate. Cu expresul. Veți întâmpina niște campioni străini la graniță! Impresiile le trimiteți fulger. Telegrafiati interviul. Dacă e cazul, folosiți radio-ul.

— S-a făcut, tovarășe redactor-șef, — va da din cap, preocupat, Kolea. Pot să plec? — Sinteți liber. Mașina vă așteaptă jos. Operatorul de cinematograful a și plecat. Treceți cu ocazia asta și pe la casierie. Vi s-au alocat o mie de ruble pentru deplasare. Vă veți întoarce cu avionul. Asta-i tot.

De fapt, însă, lucrurile s-au petrecut altfel. Kolea stătea în birou așteptându-l pe șeful secției, țutur și desena pe sugalivă o capră. Deodată, în cameră intră un om greoi, cu ochelari mari, adâlcă cu un aer dezaprobat și spuse acru:

— Ia te uită! Alară-i primăvara. Ferestrele nu sînt deschise și linăru! asta stă și țumează. Cică asta-i secție sportivă! Ești desenator?

— Nu, Reporter — răspunse posomorit Kolea Baiakin.

— N-ai auzit. O știi pe Terentievă?
— Parasutista care a făcut patruzeci de sărituri?

— E decorată. Du-te și stai de vorbă cu ea. — Omul greoi cu ochelari îl privi pe Kolea cu atenție: Numai vezi, fără scama-

torii stilistice. Scurt și simplu, ca să-i fie clar cititorului. Poțim adresa ei.

— Dar cine sinteți dumneavoastră? — întrebă slios Kolea.

— N-are importanță, un redactor, — mormăi omul greoi cu ochelari. Măruntș pentru deplasare ai? Dacă n-ai, nu te slii, tinere... Hai, du-te, du-te! Aici la voi, în secția sportivă nu găsești niciodată pe nimeni.

Kolea ieși în fugă din redacție, învâltui supărat cu privirea mașina de la intrare, cu șoferul care alipise la volan și se înghesuie în autobuz.

— Primul foieton în ziar — se gîdea el emoțional. Intr-o parte fotografia, mai jos textul și dedesubt numele: „N. Baiakin”. Poate ar fi mai bine să mă iscălesc „Nik. Baiakin”. E mai literar. Ceva în genul lui „Anal. France”. Numai s-o găsească acasă.

Peste o jumătate de oră, Kolea stătea în fața unei uși de la etajul șapte și socotea în gînd de cîte ori trebuie să sune la Terentievă. La Ivușkin trebuia sune de patru ori, la Pavcikov de cinci ori, iar Terentievă stătea între ei...

Un băiețel grăsuț, cu un coif din hîrtie de ziar pe cap și cu o pușcă de lemn în mîini, îi deschise ușa.

— Pot să vorbesc cu Katerina Petrovna Terentievă?

— Nu, — răspunse hotărît băiatul. Nu stă aici.

— Imposibil, — spuse Kolea îngrozit, am adresa Terentievă locuiesc aici.

— Da, aici. Chiar eu sînt Terentiev Vasili. Numai că nu-i nici o Katerina Petrovna.

— Nu sînt rudele dumitale? — mai reuși să întrebe Kolea disperat. Trebuie să vorbesc cu Katerina Petrovna. Cu parasutista.

— A! Pe ea o cauți! — vorbi, tărăgănat băiatul. Așa trebuia să spui de la început, că o vrei pe Katia... Katia, te cauți cineva! Uite, e aici. S-a incuiat pe dinăuntru, vipe- ra! De dimineață nu-și mai găsește astîm- pâr. Are examene. Și pe mine m-a gonit din cameră. Spune că-mi aruncă cu apă dacă intru înăuntru.

Kolea își potrivi cravata și bătu la ușă.

— Nu-i voie, — se auzi din cameră un glas enervat. Lasă-mă în pace. Te spun lui tata, pe cuvîntul meu.

— Nu sînt el, — spuse tare, dar slios, Kolea. Sînt de la ziar. Se poate?

În camera micuță stătea la masă o fată de vreo optsprezece ani, într-o bluză albas- tră. Avea în față o carte deschisă, cu de- sene tehnice și lingă carte o taritură, în care era o prăjitură începută și acoperită în grabă cu un ziar.

— Am fost trimis la dumneavoastră de la ziar... — începu pe un ton oficial Kolea, dar se întrerupse dintr-o dată, uitîndu-se la multra drăgălușă a fetei și la fărîmătură tră- dătoare de biscuit care-i rămăsese lipită de buză. Apoi întrebă, aplecîndu-se peste car- te: Invești la mecanică?

— La mecanică — oltă Terentievă. Nici să nu mai vorbim. Tare-i greu. Cred că am să cad.

— Nici nu-i de mirare — întări Kolea, plin de importanță. Și eu n-am chinuit. — Și după o mică tăcere adăugă: Sînt de la redacție. În legătură cu asta... cu prima să- ritură. Impresiile dumitale?

Terentievă se uită rușător la Kolea și răspunse încet, în silă:

— Am zburat în avion. Și pe urmă am sărit.

— Ceva mai amănunțit nu se poate? — întrebă Kolea deznădădui.

— Se poate, — răspunse fata neajutorată. Am zburat în avion. Pe urmă m-am cățărât pe aripă.

— Și pe urmă?

— Pe urmă am sărit, — încheie dezolată Terentievă. Pe cuvînt de onoare, altceva nu s-a mai petrecut.

— Astea nu-s impresii, — observă Kolea, supărat. Impresiile trebuie să aibă înălțime, aer.

— Era și înălțime. Șapte sute de metri. Era și aer. Doar n-am sărit de pe pămînt.

— Dar cum era, așa în general?

— În general bine. Am sărit și gata. Mai sar și alții, tot așa.

— Poate că ai avut emoții puternice, nu?

— N-am avut emoții. Pe atunci eram ca și acum, în perioadă de examene. Nu-mi ardea de emoții.

Kolea închise blocnotesul, posomorit. Foiletonul cu semnătura „Nik. Baiakin” se topea văzînd cu ochii.

— Nu-ai avut ceva peripeții? — întrebă el, morocănos de data asta. Doar nu eu am sărit cu parașuta, ci dumneata.

— Dar ai li putut și dumneata să sări, tovarășe, — se dezvinovăți Terentievă, nu-i nimic grozav în asta. Cîl despre peripeții, nu-mi aduc aminte nimic. Îți trebuie niște lapte excepționale?

— Excepționale.

— Uite că nu s-a petrecut nimic excep- țional! O singură dată a fost mai greu. Mă cățăr pe aripă, vreau să sar și de-odată îmi aduc aminte că am luat cheia de la ca-

meră cu mine. Tata o să vină acasă și n-o să poată intra.

— Și pe urmă?

— Nimic. Pe urmă am sărit.

Kolea oltă și se ridică.

— Ei, la revedere. Poate că ai vreo foto- grafie?

— Fotografie? — Terentievă se uită în jur rușinat. N-am fotografie. Îți trebuie neapărat? Stai un pic, o rup de pe legiti- mație. Numai că te rog să mi-o înapoiezi.

— Bine. Ți-o înapoiez.

Două ore mai tîrziu, Kolea Baiakin stătea la redacție și cu disperare în suflet scria pe o foieț minusculă:

„În vizită la Terentievă

Am găsit-o pe tovarășa Terentievă, cu- noscuta parasutistă, în timpul pregătirii pentru examenul de mecanică. Era foarte ocupată.

După spusele ei, lucrurile s-au petrecut astfel:

— Am decolat. După aceea m-am cățărât pe aripă. N-a fost nimic extraordinar. Pe urmă am sărit. Mai sar și alții la fel și nu-i nimic extraordinar în asta.

Cu asta ne-am luat rămas bun!”

Pe foaie, Kolea lipi mica fotografie tip legitimație, din care privea o față aproape copilăroasă, veselă și zîmbitoare și poezii către redactor. Pe urmă se mai gîndi puțin, dădu materialul secretarului și plecă acasă.

— Uite-l și pe „Anal. France” al tău! — se gîdea el amărît. Uite și prima la mi- siune!.. Te-ai poticnit ca un mucos. Apu- că-te din nou, Nikolai Baiakin de informa- țile despre proasta aprovizionare cu tri- couri...

Dimineața, notița fu tipărită în ziar, iar seara redactorul șef îl chemă și-i spuse zîmbind:

— Ia loc, Baiakin! Fumezi? Servește-te! Am mai avut două reportaje în legătură cu Terentievă. Fiecare avea cîte șase sute de rînduri. Cu nori, păsărele, focuri de artilerie... Numai Terentievă nu era. La dumneata ea apare întregă, așa cum e. Va trebui să-ți mai dăm o misiune. Scrii bine. Știi france- za? Nu? Păcat! De altfel, vei fi însoțit de un translator. O să întâmpinați la graniță o echipă franceză... În caz de ceva, telegra- fiezi... Apropo, spune-i lui Nikolai Petro- vici să nu dea drumul mașinii, să nu în- tîrzi la gară...

În automobil, translatorul îl întrebă pe Kolea:

— Dumneata poți să înțelegi cînd vorbește în franceză?

— Nu, răspunse distrat Kolea, în ultimele două zile nu mai înțeleg nimic... Dar se poate că totul e altfel de simplu...

În romînește de AL. POPOVICI

breviar

La Casa scriitorilor din Moscova a avut loc o seară de poezie, cu concursul unui mare număr de poeți de peste hotare. Printre poezii care au recitat din creația lor se aflau Radu Boureanu și Al. Andreișoiu. Revista „Literaturnaia gazeta” a publicat versurile lui Radu Boureanu, intitulată „Mîinile poezilor”.

Institutul de literatură „A. M. Gorki” a implinit 30 de ani de existență. La aduna- rea festivă consacrată aniversării au luat cuvîntul Lev Oșanin, K. Simonov, L. Kassil și alții.

Două texte consacrate lui Maiakovski au fost descoperite în arhiva poetului popular din Georgia, Galaktion Tabidze. Unul se referă la apartenența lui Maiakovski, pe atunci în vîrstă de 12 ani, la un cerc revoluționar ce se întrune pe malul riului Rioni, iar al doilea, la părinții lui, de pe vremea cînd locuiau în satul Bagdadi.

Dintr-un interviu publicat recent de „Literaturnaia gazeta” aflăm că Konstantin Fedin a lucrat vreme de cîteva săptămîni, în Republica Democrată Germană, la partea doua a romanului „Rugul”.

Revista „Neva” a publicat un autograf acordat de Henri Barbusse ziarului „Lenin- gradskaia pravda”, la 10 septembrie 1927. De remarcat că în același an, Uniunea Sovietică a fost vizitată printre alții de Sinclair Lewis, Johannes Becher, Paul Vaillant-Couturier, Diego Rivera și Käthe Kollwitz.

Editura din Kaliningrad publică o originală culegere de poezii. Versurile aparțin poezilor din flota Mării Baltice și culegerea este intitulată „Cîntece pe care le-a născut marea”.

La 16 decembrie s-au implinit 380 de ani de la moartea primului editor rus Ivan Fiodorov. La 1 martie 1564 a apărut, în tipografia lui Fiodorov, „Apostolii”, prima carte tipărită în limba rusă. Printre cărțile ce au văzut lumina zilei în această tipografie se numără Biblia și un abecedar.

In revista „Literaturnaia Rossia” a apărut o nouă versiune a celebrului monu- ment al literaturii ruse „Cîntec despre oastea lui Igor”. Versiunea aparține poe- tului Nikolai Rilencov, iar ilustrația, cunoscutului pictor Iliia Glazunov.

Vladimir Presniakov: Stampă din „Albumul pentru copii”

★ FILMUL ★

Ce vom vedea în 1964?

Cinematografia sovietică va fi prezentă pe ecranele noastre în 1964 prin realizări vădind o mare diversitate tematică, o remarcabilă bogăție a fondului de idei și a subiectelor tratate.

Principala sursă de inspirație rămâne contemporaneitatea vie, mereu nouă prin problemele pe care le ridică și pe care filmele le rezolvă cu limpezime și gravitate.

Filmele se remarcă prin profunzimea conținutului, iar realizarea lor artistică se impune printr-o continuă căutare a unor forme noi, originale, variate, prin soluții ingenioase.

O mare parte a acestor filme prezintă orientarea spre temele psihologice, spre problemele de conștiință. Dintre acestea se detașează filmul „Faceți cunoștință... Baluev!” — o transpunere după binecunoscutul roman al lui V. Kojevnikov, realizată de V. Komissarjevski și avind printre interpreți pe Ivan Pereverzev și Zinaida Kirienko. Tot din această categorie de filme fac parte: „Totul rămâne oamenilor” (regizor G. Natanson), care ne va prileji o întâlnire cu cunoscuții actori N. Cerkasov și Elina Bistrițkaia, „S-a întâmplat la miliție” (regia V. Azarov, interpreți Vsevolod Sanaev, Mark Bernes), „Rude de singe” (regia M. Eršov), „Noi doi, bărbații” (regia I. Lisenko), și „Orașul — o

triu ecran panoramic și redind lupta grea a omului cu natura aspră a celui de al șaselea continent.

Iubitorilor de operă le anunțăm filmul „Iolanta” — ecranizare a operei lui Ceikovski, la care și-au dat concursul soliștii, orchestra și corul Teatrului Mare din Moscova (regizor Vl. Goriker).

Moment din filmul „Actrița iobagă” (Tamara Siomina și D. Smirnov)

triu și E. Kovaliov — o inspirată povestire din viața unor tineri comandanți de mână și basmul „Împărăția oglinzilor strimbe”, realizat de Aleksandr Rou.

Comedia își va găsi un loc

larg în repertoriul filmelor sovietice care vor rula pe ecranele noastre. Semnalăm printre acestea: „Lovitura de pedeapsă” (regia V. Dorman), „Păpușile rid”, o producție gruzină, „Halta” (regia B. Barnet), în care îi vom vedea pe popularii actori Nadia Rumianțeva și V. Merkuriev și „Îmbinzătorii de biciclete” (regia I. Kus, interpreți

ale studiourilor sovietice, cu convingerea că ele se vor bucura de aprecierea caldă a tuturor spectatorilor, constituind realizări cinematografice de un înalt nivel artistic.

V. Răchită

Director al Direcției Difuzării filmelor și Rețelei cinematografice

„Vii și morți” pe ecrane

La „Mosfilm” s-a terminat turnarea celor două serii ale filmului „Vii și morți”, transpunerea cinematografică a popularului roman al lui Konstantin Simonov.

Regizorul filmului, Alexandr Stolper, nu vine pentru prima oară în contact cu universul spiritual și filozofic al creației lui Simonov. Acest univers îi este chiar foarte apropiat, familiar. Căci Alexandr Stolper a mai adaptat pentru ecran trei lucrări ale scriitorului — „Un flăcău din orașul nostru”, „Zile și nopți” și admirabila poezie „Așteaptă-mă”.

Noul film n-a început încă să ruleze pe ecranele sovietice. Sopotim, însă, interesant să facem cunoscute cititorilor noștri, dintre care mulți cunosc desigur romanul, câteva opinii ale criticului sovietic Vladimir Fedorov care a vizionat filmul în avangardieră. Dintr-un început, arată Fedorov, spectatorul remarcă bucuros că realizatorii filmului au izbutit să reconstituie nu numai conținutul, acțiunea romanului, nu numai tipologia personajelor, ci și stilul, poezia acestei opere literare. După părerea criticului, nu poți urmări destinele eroilor principali — comisarul Sintov și generalul Serpilin — fără a fi emoționat, fără ca să te bucuri și să suferi o dată cu ei. Afecțiunea față de acești bravi ostași este transmisă de interpretii celor două roluri, Kiril Lavrov (Sintov) și A. Papanov (Serpilin), îndrăgostiți de personajele lor. În aparență, cei doi eroi sînt foarte diferiți — și ca vîrstă și în privința caracterelor. Îi apropie, însă, un nemărginit patriotism, simțul datoriei militare, hotărîrea de a nu-și precupeți viața în lupta împotriva cotropitorilor fasciști. Trăsături care sînt reliefate extrem de convingător de către actori.

Un loc important îl ocupă în film personajul activistului de partid Malinin (A. Glazirin), devenit comisar de batalion. Malinin este prezentat ca un om morocănos, cu o înfățișare aspră dar care, sub această înfățișare, ascunde un larg orizont spiritual, generozitate și o profundă înțelegere față de oameni.

Filmul are circa o sută de personaje. Criticul Vl. Fedorov remarcă talentul regizorului de a îndruma mulțimea de interpreți ai rolurilor episodice, dintre care majoritatea izbutesc adesea creații: L. Liubimova în rolul Mașei, soția lui Sintov, Oleg Efremov (tanchistul Ivanov), Liudmila Krilova (micuța doctoriță), Oleg Tabakov (locotenentul Krutikov), L. Kruglii (soldatul Komarov) ș.a.

„Vii și morți” este un film despre care se va scrie mult — conchide criticul sovietic. Această, în primul rînd, fiindcă este vorba de o operă remarcabilă. Dar și pentru că atît tînăra generație, care cunoaște războiul din literatură și povestiri, cît și generația de oameni sovietici care a trecut prin zguduitorile evenimente ale războiului așteaptă cu același viu interes din partea cinematografului opere inspirate, în care să fie înfățișate veridic evenimentele acelei vremi.

Nikolai Cerkasov în „Totul rămâne oamenilor”

stradă”, film realizat de I. Bazelian, din a cărui distribuție fac parte V. Avdiușko și N. Krucikov.

Realizate cu un patetism sincer, cu o simplitate emoționantă, aceste filme oglindesc cu multă putere de convingere chipul omului societății care construiește comunismul, noua etică ce-i călăuzește comportarea, atitudinea sa în viață.

Temele pedagogice își gă-

Genul filmului de aventuri va fi reprezentat prin realizările „In întîmpinarea visului” (regizor M. Karinkov) și „Micul marinar de pe goeleta Columb” (regia E. Serstobitov).

Un film care va trezi fără îndoială interesul tuturor categoriilor de spectatori, prin peisajul nou pe care-l aduce pe ecranele noastre este „Legea Antarctidei”, realizat pen-

● Sutei valoroaselor ecranizări ale unor celebre spectacole de balet sovietice ca „Laclul lebedelor”, „Romeo și Julieta”, „Cenușăreasa”, „Căluțul cocosat” ș.a., i se va adăuga în curînd o nouă creație cinematografică — transpunerea pentru ecran a „Frumoasei adormite” de Ceikovski. La „Lenfilm” a început turnarea acestui film-balet, care va fi realizat pentru ecran panoramic. Regia aparține lui A. Dudko și K. Sergheev, artist al poporului al U.R.S.S. Interpretii rolurilor principale sînt balerina leningrădeni Alla Sizova (Aurora) și Iuri Soloviov (Desire).

● Un non film din lumea sportivilor: „Antrenorul medaliilor de argint”, o producție a studiourilor din Kiev. Eroul său, antrenorul italian Anton Lutenko, de naționalitate ucraineană, un om singular, ursuz, vine în Uniunea Sovietică cu ocazia unor competiții internaționale. Revizoria locurilor natale, întîlnirea unor vechi cunoscuți, amintirea fiicei lui dispărute în timpul războiului alcătuiesc laolaltă un dramatic complex de împrejurări care adîncește suferința acestui emigrant. Acțiunea filmului se petrece în mediul gimnaziilor. Dar sportul constituie aici doar ambianța care permite creatorilor filmului (regizor Viktor Ivcenko) să înfățișeze caracterul uman, cu problematica lor complexă. Protagonistii filmului sînt actorii Mihail Kuznețov, Ninel Miskova și Alla Evdokimova, proaspăt absolventă a Institutului unional de cinematografie.

● După interesantul său debut cinematografic din „Copilăria lui Ivan” (unde o interpreta pe fecerita Mușă), Valentina Maliavina a primit numeroase invitații din partea studiourilor cinematografice, care i-au oferit roluri principale în filme aparținînd celor mai diferite genuri. Astfel, în cursul acestui an ea a lucrat aproape concomitent la trei personaje: Asia, o muncitoare energică, voluntară, în „Trenuri de dimineață”, Lena, o fată grațioasă și visătoare, un copil al stepei, în filmul „Floarea soarelui”, lucrarea de diplomă a regizorului P. Arsenov și cosmoloasta Mariusia Kovaliova în „Lăcătușii la Ceka”, un film consacrat luptei cehistilor împotriva bandelor contrarevoluționare, în perioada anilor douăzeci.

● Renunțata actriță italiană Sofia Loren, a declarat unor gazetari că în momentul de față o preocupă studiul limbii ruse și și-a exprimat speranța că într-o zi cunoștințele dobîndite îi vor fi utile. După cum se știe, la începutul carierei sale cinematografice, Sofia Loren nu cunoștea decît dialectul napolitan. În scurt timp însă, actrița a învățat nu numai limba literară italiană, dar și limbile engleză și franceză. Paralel cu limba rusă ea studiază acum și germana.

● Dramaturgul Valentin Eiov a ales ca temă a viitorului său scenariu destinul unei tinere aviatore sovietice din legendară escadrilă din Taman, devenită celebră în anii celui de-al doilea război mondial. După părerea sa, biografia fetei aviatore din această escadrilă poate furniza subiectul unui film. Desigur, autorul nu intenționează să scrie un scenariu de documentar, ci, inspirîndu-se din întîmplările reale, va conferi personajului trăsăturile specifice tinerei generații care s-a format la școala aspră a frontului. „Va fi povestea unei fete curajoase îndrăgostită de înalțimi, de cer, care își alege profesia de pilot. Ea și tovarășele ei au fost surorile mai vîrstnice ale Valentinei Tereskoava” — subliniază dramaturgul. Eiov mărturiseste că a renunțat la tentația de a aborda genul filmului de aventuri. Va fi mai degrabă o poveste lirico-eroică, în care drama se va învecina cu umorul, lirismul cu romantismul actelor de vitejie. La redactarea scenariului Eiov colaborează cu tînăra scriitoare Natalia Riazanțeva. Regia filmului va fi încredințată lui Tenghiz Abuladze, un talentat și original creator gruzin, autorul filmelor „Copii străini” și „Eu, bunica, Ilko și Ilarion”.

● În planșele revistei „Lenstvo kino” pentru 1964 figurează în primul rînd publicarea celor mai bune scenarii de film, începînd cu valoroasele lucrări ale unor tineri dramaturgi și terminînd cu cele ale unor scenariști consacrați. Printre autorii străini de scenarii prezenți la această rubrică se va număra și Charles Chaplin. Revista anunță apoi inaugurarea unei discuții pe tema „Ce anume face ca un film să devină interesant?” la care vor fi publicate opiniile unor personalități din cele mai diferite domenii ca pianistul Neuhaus, constructorul de avioane Oleg Antonov, regizorul Nikolai Akimov, geograful Semion Uzin ș.a. Revista își propune de asemenea să furnizeze materiale interesante în cadrul diferitelor sale rubrici, ca de pildă rubrica „De peste hotare”, unde vor fi publicate scrisori ale unor cineasți străini, în care aceștia își vor împărtăși prezențările și planurile de creație; rubrica consacrată celor ce frecventează cursurile de cinematografie ale universităților populare; rubrica de discuții pe marginea unor filme noi sau a unor noi lucrări din domeniul artei de a șaptea arte. Revista va publica de asemenea memoarele unor cineasți, ca actorul Erast Garin, dramaturgul Evgheni Gabrilovici ș.a.

REFLECTOR

Postul pe care-l ocupă fotbalistul cu nr. 1 pe tricou se deosebeste în multe privințe de îndatoririle celorlalți zece coechipieri ai săi, jucătorii de câmp. Sfera acțiunilor portarului pare limitată la spațiul în care orice pătrundere a mingii constituie punctul culminant al meciului, dezlanțuite patimile și face din jucătorul cu numărul 1 eroul principal.

După cum se știe, de mulți ani postul acesta de răspundere este deținut în reprezentativa Uniunii Sovietice de portarul echipei moscovite „Dinamo”, Lev Iașin. Iar când jocul de fotbal și-a sărbătorit jubileul de 100 de ani, la festivalul „meci al secolului” din capitala Angliei poarta echipei selecționate a Federației mondiale de fotbal, numită pe scurt „Selecționata lumii”, a fost încredințată tot lui Lev Iașin, „portarul lumii”...

Noi, suporterii mai virșnici, ne amintim bine de timpurile când pe stadioanele noastre erau rostite cu evlavie numele celor mai buni portari ai globului. „Zamorra!” — pronunțau unii admirativ, cu o expresie visătoare, numele celebrului portar spaniol. „Planicka!” — oftau alții cu gândul la talentatul portar al cehilor. Și iată, prieteni, că a venit vremea când pe toate stadioanele din lume este rostit cu respect admirativ numele portarului nostru sovietic. „O, Iașin! Iașin! Iașin! Extra! Prima!” Da, după părerea unanimă a presei sportive mondiale și a specialiștilor, Lev Iașin este portarul nr. 1 între toate „numele 1” ale fotbalului internațional.

Dacă meciul de la Londra a fost mai degrabă un eveniment festiv-istoric decât unul sportiv, meciul de la 10 noiembrie din capitala Italiei a însemnat o mare răspundere pentru fiecare jucător. Se hotărâra cine — U.R.S.S. sau Italia — va cuceri dreptul de a continua lupta pentru cupa Europei, pe care o dețin fotbalistii noștri de la ediția trecută.

Deschizând televizoarele, încă nu știam cine va sta în poarta selecționatelor noastre. Și am fost foarte fericiți văzându-l în acest post de răspundere pe Lev Iașin. „Portarul lumii” i s-a încredințat poarta noastră împotriva „porților Romei”. Mai e necesar să spunem acum, după atâta timp, cum a jucat în ziua aceea Iașin? Milioane de oameni l-au putut urmări pe ecranele televizoarelor. Zece de milioane au citit cronicile consacrate meciului de la Roma. Dar cum să nu amintesc încă o dată de clipele dramatice ale primei reprize, când Iașin a salvat de câteva ori golurile făcute? Cum să nu subliniez siguranța, competența și calmul cu care a condus apărarea, autoritatea cu care îi „trimitea” pe jucătorii la loziturile lor, precizia cu care expedia pase în adâncime pentru ca înaintașii noștri să poată contraataca!

După însăși comportarea și reacția tribunei stadionului „Foro Italic”, care doreau cu ardoare victoria favoriților lor „azzuri”, ne-am putut da seama că Iașin cucerește treptat simpatia spectatorilor. Ce

să spunem de repriza a doua, când jucătorii italieni păreau că și-au pierdut cu totul curajul, iar zecile de mii de „tiffosi” — cum se numesc suporterii lor — nu și-au putut stăpîni entuziasmul când Iașin a săvîrșit cea mai mare minune, oprind cu întregu-i trup mingea trasă dintr-o lovitură de pedeapsă de la 11 metri, lovitură socotită de obicei imparable? Da, a reținut mingea trasă foarte puternic, doar puțin imprecis.

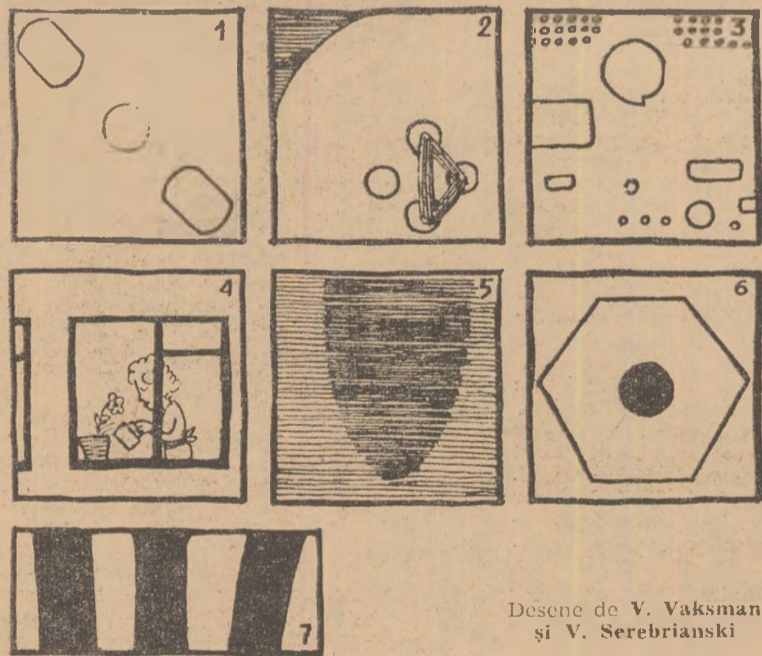
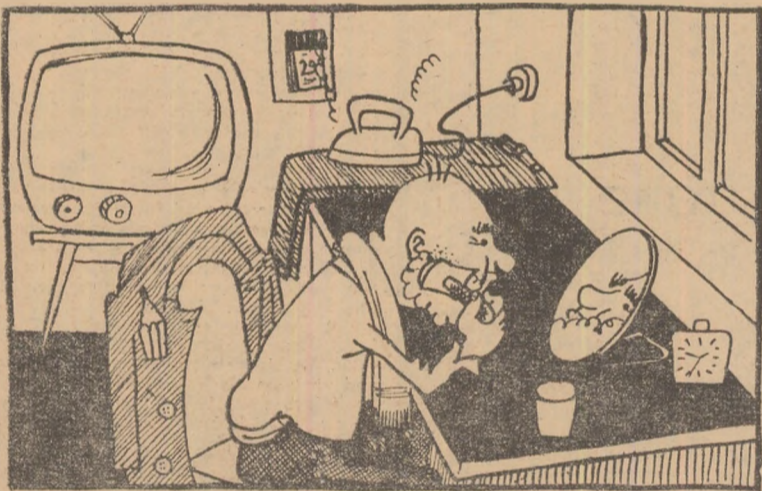
Selecționata noastră își asigurase avantajul, înscriind în prima repriză un gol. Era limpede că la scorul de 3:0 (două goluri fuseseră înscrise de ai noștri la Moscova), „albaștrii” pierduseră șansele. Dar Iașin a continuat să joace cu aceeași măiestrie și totală dăruire. Se vedea clar că prezența lui de netrecut în poartă îi descurajase pe italieni, care renunțaseră să mai uzeze de driblinguri. Icnle, pase lungi și pătrunderi spectaculoase: la Iașin nu se prindeau. Trebuia „sufocată” apărarea noastră pentru ca spațiul din fața porții să fie absolut liber. Această nouă tactică a fost adoptată la italieni spre sfârșitul meciului.

Dar prin jocul său plin de abnegație, Iașin a salvat de câteva ori echipa din situații extreme. La un plonjon în picioarele unui atacant italian, Iașin s-a lovit rău la cap. Am văzut atunci cum doi jucători italieni aleargă spre dînsul și-i pipăie capul, cu o îngrijorare plină de respect.

Altă dată, la o săritură înaltă, a aterizat într-o poziție incomodă și și-a luxat piciorul. Nu-i rămânea decât să părăsească terenul. Dar meciurile de cupă nu îngăduie înlocuirea jucătorilor. Și Iașin a rămas în poartă și a luptat cu aceeași ardoare pînă la sfîrșitul jocului. Abia în ultimele secunde, într-o învălmășeală cumplită la poartă, când Iașin zăcea la pămînt, italienii au reușit să introducă mingea în plasă. Jocul n-a mai fost reluat de la centru: arbitrul a fluierat sfîrșitul meciului. Scorul egal însemna pentru echipa noastră victorie. Rezultatul general al ambelor întîlniri — 3:1 în favoarea selecționatelor U.R.S.S., i-a deschis acestea drum spre Cupa Europei.

Lev Kassil

CÎT DE ATENȚI SÎNTEȚI ?

Desene de V. Vaksman și V. Serebrianski

Ce legătură există între desenul de mai sus și cele șapte casete cu desene mici? La prima vedere, s-ar părea că nici Sherlock Holmes nu e în stare să răspundă la această întrebare... Dar nu vă pierdeți curajul. Fiecare desen mic e un fragment al unui lucru înfățișat în desenul mare. Deci, răbdare și atenție! Și dacă tot nu ajungeți la nici-un rezultat citiți explicațiile în pagina a unsprezecea.

Alpiniști în Munții Caucaz.

Cel mai mare ceas din lume se află la intrarea în portul Rostock (R.D.G.). Greutatea lui e de șapte tone, iar diametrul cadranelui de patru metri.

Ceasul are patru labori. Citirile și loziturile pot fi văzute atât de pe uscat, cât și de pe mare.

Cel mai vechi far din Europa a implinit anul acesta 662 de ani. El a fost instalat în 1301 la gurile fluviului Elba pe insula Neuwerk. Farul este o adevărată istorie vie a iluminatului. Căndva „focul vesnic” din interiorul lui era întreținut cu lemne, cărora mai târziu le-a luat locul tîlcul pentru ea, în cele din urmă, la începutul secolului nostru, să fie introdusă electricitatea.

Cel mai „reces” muzeu din lume se află în S.U.A. Este vorba de Muzeul ghețurilor, unde sînt expuse stăruiri de gheață adunate din toate colțurile lumii. Foarte

larg reprezentate sînt Groenlanda și Antarctica. Cel mai vechi exponat are peste 600 de ani.

Cea mai mare „muzicuță” a fost construită în scopuri de reclamă de o firmă elvețiană. „Muzicuța” are doi metri înălțime și cântărește zece kilograme. Pentru a putea fi folosită pe toată întinderea ei e nevoie de patru-cinci oameni.

Cele mai neobișnuite campionate au loc în Anglia. În această țară există peste o sută de cluburi care reunește pe creșterii de iepuri de casă, specializați în bîndirea unor animale cu urechi foarte lungi. În 1879 campion al Mării Britanice a devenit un iepure ale cărui urechi aveau 55 de centimetri. Recordul a fost doborît abia peste 40 de ani: urechile noului campion aveau o înălțime de 80 de centimetri.

(Din „Smena”)

Superlative...

Amatori iluștri

Pentru oricine numele marelui Mendeleev se asociază cu legea periodicității elementelor chimice. Pușini știu, însă, că, la vremea lui, Mendeleev a avut parte, ca să zicem așa, de o dublă celebritate, determinată de cele două pasiuni ale lui. Cea de a doua fiind... confecționarea geamanțanelor. Într-o zi, în timp ce-și cumpăra materialul necesar acestei ocupații cineva l-a întrebât pe vînzător cine-i venerabilul bătrîn.

— Cum?! Nu-l cunoașteți? Dar e vestitul meșter de geamanțane Mendeleev!

Se spune că „vestitul meșter” a fost foarte flatat de apreciere. Fapte asemănătoare înfîlșim în biografia multor oameni celebri. Strălucitul matematician rus N. I. Lobacevski a rămas cunoscut posterității drept creatorul geometriei neeuclidiene. Contemporanii l-au cunoscut însă și sub alt aspect: acela de... agronom. Printre distincțiile primite de Lobacevski se numără și medalia de argint acordată de Societatea agricolă din Moscova, drept răsplătă pentru contribuțiile sale în horticultură și agricultură. De horticultură s-a ocupat și chirurgul N. V. Sklifosovski, al cărui nume îl poartă azi Institutul de chirurgie de urgență din Moscova. El a reușit să obțină soiuri noi de pere și mere, pentru ca mai târziu să-și extindă cercetările și în viticultură, creînd soiuri noi de struguri. Biografii

lui Sklifosovski menționează încă o curiozitate a marelui chirurg: băile zilnice în aer liber — indiferent de anotimp — pe care le recomanda tuturor cu multă stăruință. Chiar și în toată iernii, cînd Neva era înghețată, Sklifosovski spărgea gheața și-și îndeplinea „ritualul”, așezîndu-se de câteva ori în apa rece.

S-a vorbit, nu o dată, despre afinitatea oamenilor de știință pentru muzică. S. P. Botkin, profesor la Academia de chirurgie din Petersburg a fost un foarte bun violoncelist. Lecțiile de violoncel — pe care le-a luat pînă la vîrsta de 50 de ani — le făcea, ce-i drept, la o oră destul de ciudată, dar treburile nu-i îngăduiau să se ocupe de muzică înaintea de... miezul nopții. Muzician amator a fost și fiziologul I. M. Secenov. La Institutul medical ce-i poartă numele se păstrează un cilindru de ceară pe care e imprimat un cîntec în interpretarea lui Secenov. Istoria relatează însă și situații inverse, cînd cunoscuți muzicieni aveau profesii fără nici o legătură cu muzica. Borodin, de pildă, a fost chimist. Un alt chimist — de data aceasta cunoscut ca atare — celebrul A. M. Butlerov a fost un nu mai puțin celebru specialist în apicultură, președinte al Asociației apicultorilor.

Alpinismul a avut și el reprezentanți săi iluștri. Unul din ei e fizicianul P. N. Lebedev, care

a participat la multe probe de alpinism și a fost posesorul unui echipament impresionant. Cît despre filologie, ea a făcut numeroase victime în rîndurile slujitorilor științei. Cităm doar câteva: matematicianul acad. A. A. Markov și-a ilustrat teoria matematică, botezată „schema lanțurilor lui Markov”, cu exemple de alternanță a vocalelor și consoanelor în operele lui Pușkin și Aksakov; medicul V. I. Dal, foarte apreciat de contemporanii săi (a fost chemat la căpătîiul lui Pușkin, rănit mortal în duel), este autorul unei culegeri de proverbe rusești și al binecunoscutului „Dicționar explicativ al limbii ruse”; V. I. Struve, astronom și director al Observatorului din Pulkovo, a fost distins cu o medalie de aur pentru o lucrare de filologie clasică.

S-ar mai putea spune multe despre pasiunile mai puțin cunoscute ale oamenilor mari. Știați, de pildă, că savantul K. A. Timiriachev a fost un pasibnat amator fotograf? Sau că exploratorul și geograful Semionov-Tian-Sanski a fost și pictor, membru de onoare al Academiei de Arte și posesorul unei bogate pinacoteci? Toate acestea n-au fost simple ciudățenii. Personalități complexe, oamenii de știință și-au tratat pasiunile „secundare” cu seriozitatea specifică în tregii lor activități.

D. C.

Perpetuum mobile sau aventură de revelație

La 31 decembrie spre prinz, am pornit către Dima și Tonea ca să facem împreună pregătiri pentru revelație. Am plecat de acasă pe la unsprezece și jumătate și m-am suit în primul troleibuz, care s-a nimerit să fie fără taxator. Cum s-a închis ușa, o femeie m-a luat în primire: — Nu introduceți banii, vă rog!

— Nici nu pot — i-am răspuns — n-am decât cincisprezece copeici.
— În sfârșit! — a exclamat ea cu voce de bus profund un moment din fața mea. Dați-mi cincisprezece copeici ale dumneavoastră, luați douăzeci de la mine și restituiți-mi fetei de colo. De la dînsa am și încasat banii... Dumneavoastră mergeți mai departe, pe cînd eu cobor îndată.

Troleibuzul a oprit în stație și bărbatul cu voce de bus a coborît. Pe ușa din spate a urcat o femeie care a început să se caute în poșetă.

— Stați! — am răcnit eu. Nu viriți banii!
— Dar dumneata cit ai?
— Douăzeci de copeici, însă trebuie să scot două bilete, să primesc unsprezece copeici și să restitui una fetei de colo.
— Iți dau șase copeici — mi-a spus femeia — și-mi rămiu dator cu două...
Și s-a așezat pe scaunul care tocmai se eliberase.
— Vă dau eu zece copeici și-mi înapoiți șase! s-a oferit un pasager întinzîndu-mi moneda.

Tovarășe, văd că ai puțin mărunț. Nu-mi schimbi și mie? Îmi trebuie două fișe de telefon — m-a rugat un tînăr care se pregătea să coboare.
Deodată m-a luminat un gând.
— Știi ce? — m-am adresat femeii căreia îi datoram două copeici. Dați-mi șaptesprezece copeici!
— Și de ce, mă rog?!
— Păi foarte simplu: mi-ai dat șase copeici iar eu vă dătoroz două. Mai dați-mi șaptesprezece copeici. Cum

de Ark. Arkanov și V. Derankov

17+6=23, eu vă dau douăzeci și cinci!
— Ce nevoie am eu de copeicile dumitale? Mie să-mi dai banii mei!

— Dar înțelegeți: cele șase copeici ale dumneavoastră le-am dat dumnealui — și am arătat spre pasagerul care îmi oferise zece copeici.

— Încă nu mi le-ați dat — a precizat apăsător acesta.

— Vi le dau îndată... Va să zică, dacă-mi mai dați șaptesprezece, o să fie douăzeci și trei...

Fata căreia îi datoram o copeică a început să se pregătească de coborire.

— Încotro, tovarășă? Iți dătoroz o copeică!

— Nu face nimic! Pentru un fleac de copeică... — a răspuns fata stînjănită.

— Ba nu-i nici un fleac! — a intervenit tăios femeia căreia îi datoram două copeici. Dă-i imediat copeica! Și mie banii mei!

— Tovarăși! Dați-mi o copeică! — am gemut eu, jalnic.

Cineva mi-a întins o monedă.

— Mulțumesc... Vă dătoroz o copeică.

— Nu una, ci șapte. Șase mi le dătorăți de mult...

— Dă-mi mie copeica asta! — a strigat femeia. Mă-

car una să scot de la dumneata!

— Vă rog să așteptați! Dumneavoastră mergeți mai departe, pe cînd fata coboară acum!

Troleibuzul a oprit. Unii au coborît, alții au urcat. Troleibuzul a pornit iar. Urma stația la care trebuia să cobor.

— Tovarăși! Cine îmi poate schimba o monedă? — a strigat un pasager care tocmai urcase.

— Individul cu pălărie. El se ocupă cu schimbatul!

În troleibuz s-au auzit rîsete ironice.

— Uite-te la el! S-a găsit încasatorul voluntar!

— Ce voluntar? Din asta trăiește! — a strigat supăra-

tă femeia căreia îi datoram două copeici. Să-mi dai banii imediat! Trebuie să cobor.

— N-am două copeici! Dar dați-mi adresa dumneavoastră. Vă aduc banii acasă!

— Da-a-a! Vezi să nu-i aduci! Strada Begovaia 23... Și a coborît.

Către ora 14 adunasem trei

ruble și treizeci și una de copeici, două tichete de troleibuz și trei adrese... Mă treceam nădușelile. Mi-am scos pălăria. Un pasager care abia urcase s-a uitat la mine, la grămada de bani din mina mea și mi-a aruncat cu dispreț în pălărie două copeici.

Dar acum totul îmi era indiferent.

La ora 17 posedam șase ruble și treisprezece copeici, cinci tichete de troleibuz și — nu știu de ce — două abonamente de tramvai, șase adrese din Moscova și una din Leningrad unde urma să trimis banii prin poștă... La ora 20 cunoșteam pe de rost toate stațiile, știam că pe sofer îl cheamă Andrușa, că are trei copii, un bulldog, opt porumbi și că, dacă nu l-ar durea mijlocul, s-ar ocupa de haltere... În sfârșit, la 1 noaptea mi-am făcut și eu casa și am părăsit parcul de troleibuze. La 3 am terminat de restituit toate datoriile și am constatat că mi-au rămas cele cincisprezece copeici cu care mă urcasem dimineața în troleibuz. Așadar, călătorisem pe gratis! „Din asta trăiește!”

— mi-a răsunit în urechi vocea supărată a creditoarei mele cu două copeici. Cînd, în sfârșit, am ajuns la Dima și Tonea, Anul Nou împlinise trei ore și jumătate. Dar curios, Vera, cu care trebuia să petrecem revelația, încă nu venise. A apărut abia pe la 5 dimineața.

— Unde ai fost? — am întrebato uimiți.

— Cum să vă spun, am adunat și am schimbat mărunț în troleibuz. M-am descurcat foarte greu! — ne-a explicat Vera cu voce sfîrșită.

Nimeni n-a crezut-o. În afară de mine.

Vis de Anul Nou
Desen de A. Mătușin

Declarație înfocată
Desen de M. Vaisbord

Pomul de iarnă al modernistului
Desen de V. Tilman

Fără cuvinte
Desen de V. Kanevski

(Dezlegare din pag 10-2)

CIT DE
ATENȚI
SINTEȚI

1. Orifolile din lama de ras.
2. Un nasture, așa cum l-a cusut hotelierul din desen.
3. Televizorul vazut din spate.
4. Priveliște spre teracstra apartamentului vecin.
5. Urma lasata pe pantalonii de fierul de calcat.
6. Secțiune în creionul de la buznar.
7. Firele din creștetul capului, marțe de 180 ori.

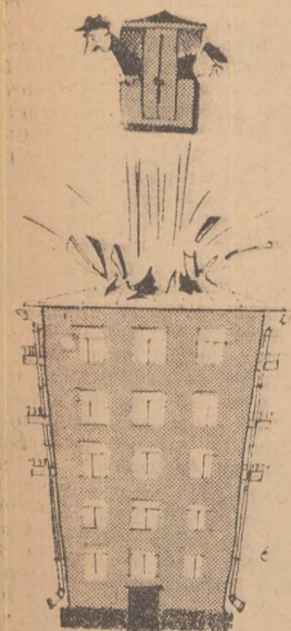
REZULTATE EXCEPȚIONALE

la spălat
cu

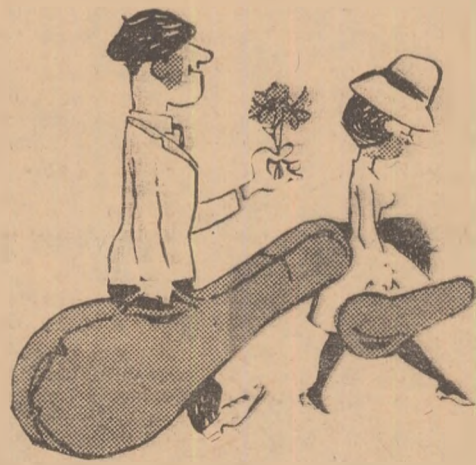

- PERLAN ALB DENTRU ȚESĂTURI DIN LINA, MATAȘE NATURALĂ ȘI FIBRE SINTETICE
- PERLAN ALBASTRU DENTRU ȚESĂTURI DIN ÎN, BUMBAC ȘI CÎNEPĂ

La aceeași cantitate de articole pentru spălat se folosește o cantitate mai redusă de Perlan în comparație cu ceilalți detergenți!

— Se pare că liftul a fost destinat unei clădiri maialte!
Desen de G. și V. Karaev

Vioară cu acompaniament de violoncel
Desen de G. Adrianov

Angola — pământ care arde

„Ți-ai ucis negrul tău?” — acest salut care în ultimele luni a devenit de uz curent printre colonialiștii portughezi din Angola subliniază cum nu se poate mai bine sîngeroasa iluzie a lui Salazar care mai speră să poată păstra și exploata în voie unul din pămînturile cele mai bogate ale Africii. Din cînd în cînd, cu un cinism care uneori se învecinează cu ridicolul, căci e numai decît dezmințit de fapte, autoritățile portugheze proclamă: „Operațiile militare din Angola au încetat. Răsculații au fost împrăștiati. Peste tot domnește liniștea și ordinea.” Dar tot ele sînt apoi silite să publice comunicate despre noi bătălii, dat fiind că Angola e un pămînt care arde sub picioarele coloniștilor.

Intr-o bună zi, la Luanda...

Portughezii au pus pentru prima oară piciorul pe coasta angoleză în 1520 și, după obiceiul lor, au început imediat o crîncenă acțiune de exterminare a populației băștinașe. Curînd, în porturile improvizate de pe fîrmlul oceanului a început să înflorească negoțul de sclavi. Pe drumurile țării, populații întregi, însemnate cu fierul roșu, erau minate din spate cu sudalme grosolane și plesniri de bici, spre a fi vindute pe prețuri de nimic neguțătorilor de „fildes negru”. Istoricii nu s-au putut încă pune de acord asupra cifrelor, dar sînt unanimi în a socoti că Angola a dat cel mai mare număr de sclavi.

Sălbăticia cîmpurilor a trezit de la început rezistența localnicilor și abia în 1922, după secole de lupte necurmate, și-au putut stabili portughezii controlul asupra întregului teritoriu.

Acest control a durat pînă într-o anume zi a anului 1961. În ziua aceea — la 5 februarie 1961 — lupta poporului Angolei a izbucnit pe cît de neașteptată pentru colonialiști, pe atît de dirză. Erau zilele cînd lumea întreagă trăia sub impresia uimitoarei fapte a căpitanului Galvao care, împreună cu un grup de patrioți, capturase vasul „Santa Maria” în semn de protest împotriva dictaturii fasciste al Portugaliei. Zeci de ziaristi din toate țările se adunaseră la Luanda, capitala Angolei, în așteptarea navei care arborase steagul libertății. Un grup de intelectuali și de studenți angolezi a socotit că era momentul potrivit pentru a acționa și a atacat închisoarea spre a elibera deținuții politici.

Atacul a fost respins dar scînteia lui a fost suficientă spre a aprinde în vîlvătăi flacăra luptei de eliberare. Mii de țărani, adevărați robi în plin secol XX, supuși la o muncă de ocași pentru salarii de batjocură, înarmați cu sulite și puști vechi au invadat plantațiile și orașele. Îngroziiți, colonialiștii s-au repliat spre Luanda. Răsculații deveniseră stăpîni, în afara șoselelor principale și a ășezărilor mai mari, pe un întins teritoriu cuprins între Luanda și granița fostului Congo belgian. Ba și-au stabilit chiar o capitală provizorie, la Nambuanguo, la 150 de kilometri nord-est de Luanda.

Riposta colonialiștilor n-a întîrziat. Reacțiunea lor a fost de o ferocitate rar egalată în istorie. Regiuni întregi au fost pîrjolite cu napalm. Pe marginile tuturor șoselelor au fost înfipti țăruiși cu capete tăiate. O sută de mii de angolezi au fost masacrați, trei sute de mii au trebuit să ia calea exilului găsindu-și un precar adăpost în Congo-ul vecin.

Forțele rezistenței

A fost o lecție amară și dură dar ea a arătat conducătorilor mișcării de eliberare din Angola că pentru a lupta împotriva unei armate moderne, înzestrate cu avioane, tancuri, tunuri și mitraliere (puse la dispoziție de N.A.T.O.) nu este de ajuns numai eroismul și entuziasmul. Răscoala spontană trebuie să fie urmată de organizare. Și, într-adevăr, în timp ce exilații, bătrîni, femei, copii au fost adăpostiți în tabere improvizate, susținute de solidaritatea internațională, tineretul a trecut la o pregătire, scurtă dar intensivă, pe teritoriul congolez înainte de a reintra în patrie și a începe lungul marș către zorii eliberării. Se afirmă că în momentul de față în Angola există douăzeci de mii de luptători pentru libertate, bine înarmați și disciplinați.

În fruntea luptei de eliberare a poporului angolez se află două partide de masă: Mișcarea Populară pentru Eliberarea Angolei (M.P.L.A.) și Uniunea Popoarelor din Angola (U.P.A.).

Mișcarea Populară pentru Eliberarea Angolei este un partid progresist întemeiat în 1936 pe baza fuziunii organizațiilor muncitorești clandestine din Luanda. Președintele partidului este Agostino Neto, despre care întregă lumea a aflat în 1962 cu prilejul evadării lui spectaculoase din temnița în care era ținut de Salazar. Sediul central al Mișcării se află la Leopoldville (Congo). Mișcarea are legături cu partidele politice și guvernele multor state africane, mai ales Ghana, Guineea, Mali, Maroc, Algeria etc.

În februarie 1960 M.P.L.A. a adoptat Programul și statutul său. Programul cuprinde următoarele revendicări: proclamarea imediată a independenței; reunificarea țării cu acordarea autonomiei diverselor minorități naționale; instaurarea unui regim republican; libertăți democratice; egalitatea tuturor cetățenilor fără nici o discriminare; organizarea de alegeri democratice pentru organul legislativ central care va adopta Constituția și va numi un guvern răspunzător față de Parlament; africanizarea aparatului de stat; industrializarea; desființarea sistemului de monocultură; monopolul de stat asupra comerțului exterior; reforma agrară pe principiul „pămîntul este al celor ce-l muncesc”; introducerea zilei de muncă de opt ore și a salariului egal la o muncă egală; lichidarea analfabetismului.

M.P.L.A. a aderat la Organizația partidelor naționaliste din coloniile portugheze, creată în aprilie 1961 la Casa-

blanca. Reprezentanții ei au participat la numeroase conferințe panafricane și afro-asiatice. O delegație a M.P.L.A. condusă de Mario de Andrade, unul din fruntașii partidului, a luat parte la Congresul pentru dezarmare generală și pace ținut la Moscova în iulie 1962. Mișcarea preconizează crearea unui front unit al tuturor forțelor patriotice din Angola care luptă pentru eliberarea națională.

U.P.A. a luat ființă în 1954; pînă în 1958 s-a numit Uniunea Popoarelor din Angola de nord. Sediul condu-

Detasament al forțelor de eliberare

cerii se află de asemeni la Leopoldville; liderul partidului este Holden Roberto. După cite afirmă conducătorii U.P.A., aceasta numără 60.000 de aderenți care cotizează regulat.

Uniunea n-are un program bine definit. La început ea se pronunța pentru eliberarea țării pe cale pașnică. Sub presiunea maselor a trebuit, însă, să treacă la acțiuni mai hotărîte. În martie 1961 U.P.A. a preluat conducerea detașamentelor de răsculați care operează în nordul Angolei. Fruntașii U.P.A. au strîns legături cu guvernul congolez și se bucură de sprijinul acestuia; ei întrețin de asemenea contacte cu un număr de organizații americane. Un reprezentant al U.P.A. se află permanent la New-York. Uniunea este recunoscută de guvernul Sudanului, Tunisiei, Nigeriei, Algeriei și alte altor state africane. Ea a refuzat să participe la conferința organizațiilor din coloniile portugheze ținută la Casablanca.

Conducerea M.P.L.A. a propus în repetate rînduri U.P.A. fîurirea unui front unic de luptă împotriva colonialiștilor portughezi. În vara anului 1961 conducerile celor două partide s-au întîlnit, dar n-au putut ajunge la un acord. Dimpotrivă, U.P.A. a făcut tot ce i-a stat în putință spre a adînci sciziunea. În aprilie 1962 liderii ei, împreună cu aceia ai Partidului Democrat din Angola (un mic partid înființat în 1962) au creat un guvern provizoriu angolez.

Cu toate acestea, la recenta conferință a statelor africane de la Addis Abeba s-a putut ajunge la o soluție de compromis. (Conferința a recomandat recunoașterea guvernului provizoriu condus de Holden Roberto). Căci deasupra deosebirilor de vederi dintre cele două partide de masă angoleze stă hotărîrea membrilor lor de a scutura jugul portughez. Aceasta nu este desigur o sarcină ușoară. Salazar cheltuieste zilnic pentru războiul din Angola sume uriașe, care seacăușesc bugetul Portugaliei. În momentul de față în Angola se află o armată portugheză de 50.000 de oameni, echipată cu armament ultramodern.

Cei care-l sprijină pe Salazar

La drept vorbind colonialiștii portughezi nu sînt singurii interesați în menținerea statutului colonial al Angolei. Circa o sută de mii corporații străine obțin în fiecare an profituri de sute de milioane de dolari din exploatarea bogățiilor acestei colonii.

Principalele companii străine cu „interese” în Angola sînt „Rhodesia Selection Trust” și „Anglo-American Corporation of South Africa Ltd.”, în fruntea căreia se află magnatul sud-african Oppenheimer. Extrakția și comerțul diamantelor sînt monopolizate de faimoasa „Union Minière du Haut-Katanga”. Extrakția petrolului se află în mîinile societății belgiene „Petrofina”, calea ferată care unește portul angolez Benguela cu Katanga este controlată într-o proporție de 90 la sută de compania „Tanganyika Concessions”. Bilanțurile acestor companii dezvăluie profituri uriașe. În 1958, de pildă, trustul diamantelor a realizat un beneficiu net de 4.667.530 de dolari la un capital de 10.293.000 de dolari. Descriind activitatea companiilor străine din Angola, revista „France-Observateur” a putut pe bună dreptate constata: „Portugalia se manifestă în Angola ca un mandatar al marelui capital străin”.

Desigur, comunitatea de interese dintre Salazar și capitalul străin influențează asupra poziției adoptate de un număr de puteri occidentale în problema lichidării colonialismului portughez. Aceste puteri recurg la tot felul de manevre pentru a împiedica traducerea în viață a Declarației adoptate de cea de a XV-a sesiune a O.N.U. asupra acordării independenței tuturor țărilor și popoarelor coloniale. Cînd, în primăvara acestui an, în Comitetul special al O.N.U. însărcinat cu aplicarea acestei Declarații mai multe delegații, printre care și delegația sovietică, au propus Comitetului ca acesta să supună Consiliului de Securitate problema refuzului Portugaliei de a se conforma hotărîrii O.N.U. aliații lui Salazar s-au strădui din răsputeri spre a face să eșueze această propunere. În urma manevrelor lor, Comitetul a hotărît că trebuie să „influențeze” Portugalia „prin propriile sale mijloace” și, bineînțeles, lucrurile au rămas în stadiul de mai înainte. Cu toate acestea, la 31 iulie a.c. Consiliul de Securitate a adoptat o rezoluție în care se cere ca Portugalia să recunoască imediat dreptul popoarelor de pe teritoriile stăpînite de ea la autodeterminare și independență. După adoptarea acestei rezoluții, mișcarea de solidaritate cu patrioții angolezi a luat o nouă amploare, zeci de state și-au anunțat hotărîrea de a sprijini lupta Angolei pentru independență și au trecut la măsuri practice de sprijinire a acesteia și de boicot împotriva Portugaliei.

Nu poate să încapă nici o îndoială că poporul Angolei, care dă dovadă de un eroism fără seamăn în lupta pentru alungarea colonialiștilor, își va vedea curînd patria eliberată. În ciuda represaliilor sălbatice ale mercenarilor lui Salazar, lupta pentru libertatea Angolei crește mereu în amploare și intensitate.

Alexei Juravliov